

Kahan

VYCHÁZÍ 30 LET

10 | **DAVID NOVOTNÝ,
VLS ČR:**

Po otevření Brd veřejnosti
jsme měli větší obavy

22 | **ZAČÍNÁ TŘÍKRÁLOVÁ
SBÍRKA**

Přispívat je možné hned
několika způsoby

28 | **Hlavně žádné
shlukování!**

První z nové série článků
o březohorské důlní tragédii

**Krásné číslo,
krásný nový rok**

JUNIOR KLUB

LEDEN 2022

DOCTOR VICTOR
RUSSIAN SLEEP EXPERIMENT
THE SCHUNKY
 pátek 14. ledna | 20.00

DÝŽEJ KJÚBA PŘASENTS
GROOVE YARD
FUNK-ACID JAZZ-R'N'B-SOUL PARTY
 sobota 22. ledna | 20.00

předprodej vstupenek v síti
 TICKETPORTAL.CZ

VÍCE INFORMACÍ: KULTURA.PRIBRAM.EU

MĚSTSKÉ KULTURNÍ CENTRUM PŘÍBRAM | SPORTOVNÍ ZAŘÍZENÍ MĚSTA PŘÍBRAM

Digitální odysea

Vzdělávání seniorů v oblasti digitálních dovedností

Je vám 65 a více let? **ZDARMA** vás naučíme jak správně ovládat PC, tablet nebo chytrý telefon a jak se bezpečně pohybovat na internetu.

Ve spolupráci s Knihovnou Jana Drdy Příbram Vám nabízíme dvě samostatné akce:

Seminář Jak na tablet a chytrý telefon
 tří- až čtyřhodinový seminář pro 12-15 účastníků
 nebo

Individuální poradenství
 hodinové poradenství na chytrý telefon, tablet, notebook, PC

Kdy: jaro 2022, o konkrétních termínech Vás budeme informovat
Kde: Knihovna Jana Drdy – hlavní budova, náměstí T.G.M. 156, Příbram

Plízněte si s sebou své (dostatečně nabitě) zařízení, se kterým potřebujete poradit. Po domluvě můžeme i zapůjčit. Akce budou probíhat za platných vládních podmínek.

Nahlaste svůj zájem na níže uvedených kontaktech:
 tel.: 775 919 233, e-mail: noiцова@kj.d.pb.cz nebo osobně u Kateřiny Noičové - Studovna

Připojte se

moudrá sovička | **SenSen Senační Senioři** | **Knihovna Jana Drdy Příbram** | **Nadace Vodafone Česká republika**

inzerce

Reality Pintner | **Ryze česká rodinná realitní kancelář**
31 let v Příbrami

Tradice – Jistota – Korektnost

Výběr z nabídky:

 K pronajmutí obchod 47 m² v přízemí bytového domu v centru Sídliště u nám. 17. listopadu vedle provozovny pošty. ENB: E
 Cena: 13 tis. Kč/měsíc + služby

 Pronájem kancelář, obchodních prostor, ordinací v areálu II Oblastní nemocnice Příbram v Příbrami V-Zdaboři. ENB: G.
 Cena: od 140 Kč/m²/měsíc + služby

 Pronájem kancelář v centru Příbrami, 68 m², 1. patro. ENB: G.
 Cena: 6,5 tis. Kč/měsíc + služby

 Prodej oploceného pozemku 2.135 m² s kanalizací, elektřinou, studnou, vodovod ve výstavbě a starším RD v Jablonné. ENB: G.
 Cena: 3,7 mil. Kč

**Svěťte nám i Vy klíče od Vaší nemovitosti a my Vám ji dobře prodáme
 Zavolejte, přijedeme...**

tel. +420 318 630 850, 602 607 982
 Dlouhá 90, Příbram III, druhý dům pod Svatohorskými schody (vchod do dvora)
www.realitypintner.cz, info@realitypintner.cz

VLS | **VOJENSKÉ LESY A STATKY ČR**
DIVIZE HOŘOVICE
 Slavíkova 106, 262 23 Jince

**Přijme ženy i muže na pozici
 LESNÍ DĚLNÍK
 V PĚSTEBNÍ ČINNOSTI**

Nabízíme hlavní pracovní poměr,
 zkrácený úvazek
 nebo krátkodobé dohody.

Nástup od února 2022

Více informací:
Mirošov
 tel.: 725 954 869, tomas.tresky@vls.cz

Strašice
 tel.: 735 749 916, tomas.ondrouch@vls.cz

Nepomuk
 tel.: 724 523 197, tomas.foit@vls.cz

OBSAH ČÍSLA

- 6** PŘÍBRAM MÁ MNOHO ROZVOJOVÝCH PLOCH, MÁLOKDO JE ALE ROZVÍJÍ
- 10** PO OTEVŘENÍ BRD VEŘEJNOSTI JSME MĚLI VĚTŠÍ OBAVY
- 18** MALOOBCHODNÍ ŘETĚZEC BILLA PODPOŘÍ REVITALIZACI SVATOHORSKÝCH SADŮ
- 22** DO SBÍRKY LZE PŘISPĚT NĚKOLIKA ZPŮSOBY
- 24** DÍLO VÁCLAVA BEDŘICHA ZŮSTÁVÁ ZAPSANÉ VE VZPOMÍNKÁCH GENERACÍ DIVÁKŮ
- 28** HLAVNĚ ŽÁDNÉ SHLUKOVÁNÍ! PRVNÍ DÍL SERIÁLU K 130. VÝROČÍ BŘEZOHORSKÉ DŮLNÍ KATASTROFY

Včelaři obdarovali mateřské školy	4
Značka kvality pro Domov seniorů	5
První část revitalizace je dokončena, ve vnitrobloku je možné parkovat	8
Cítí se občané v Příbrami bezpečně?	9
Rozpočet pro rok 2022 bude schodkový	12
Stovka stromů pro krajinu i odčinění křivd	14
Kam dál po „základce“	16
Galerie představuje výběr betlémů	19
Senioři odmítají pasivitu, baví je angličtina nebo procházky	21
Sochy v Příbrami: Umění, politika, zapomnění	23
Bílá skála na západním svahu Kamenné	26
Podrobit se osudu	27
Jak přestat plýtvat jídlem	30
Kalendář akcí	31

Kahan - Zpravodaj města Příbram, vychází 11× ročně, slouží k informování občanů města Příbram. **Vydává:** Město Příbram, Tyršova 108 (IČO: 00243132) pod registračním číslem Ministerstva kultury ČR E11726 v nákladu 16 000 výtisků. Do každé domácnosti v Příbrami je doručen jeden výtisk zdarma. **Místo vydání:** Městský úřad Příbram, Odbor komunikace a cestovního ruchu, Příbram I, Tyršova 108, tel.: 318 402 281, e-mail: kahan@pribram.eu. **Příjem inzerce:** Odbor komunikace a cestovního ruchu, tel.: 318 402 281, e-mail: kahan@pribram.eu. Za věcnou správnost článků odpovídají autoři. **Redakční rada:** Jan Konvalinka, Martin Buršík, Zorka Brožíková, Zuzana Kučerová, Eva Švehlová, Jaroslav Hodrment, Václav Bešták. **Šéfredaktor:** Stanislav D. Břeň. **Redakční uzávěrka** je první den předchozího měsíce. Další zprávy radnice na pribram.eu, kahan.pribram.eu nebo facebook.com/mestskyuradpribram. Distribuce tohoto čísla probíhá od 22. do 31. prosince 2021. Foto na titulní straně: Shutterstock.

S DVOJKOU SE DOBŘE POČÍTÁ

Věříte na význam čísel a číselných kombinací? Abych se přiznal, já moc ne. I když uznávám, že některá mám raději než jiná. Baví mne třeba čtyřka, asi kvůli vzpomínkám na má školní léta. Logicky mám pak oblibu i v osmičce a v dalších číslech, která jsou nějakým způsobem se čtyřkou spojená. Nový rok se nese ve znamení dvojek. Když člověk trochu zapátrá, tak zjistí, že dvojka primárně symbolizuje spolupráci, sjednocení a partnerství. A také laskavost, citlivost, péči a z těch zajímavých atributů ještě plodnost. Dvaadvacítka je některými okultními naukami vnímána jako andělské, ba přímo mistrovské číslo vybízející k pílí, svědomitosti nebo trpělivosti. To jsou zajímavé kombinace, že?

Stojíc na počátku nového roku, dáváme si všemožná předsevzetí, sami se sebou uzavíráme rozličná ujednání a plánujeme naše budoucí kroky. Právě plánování je věnován hlavní článek tohoto čísla Kahanu. A nejde jen o ledajaké plánování, jde o plánování přímo územní. Kolem něho se často objevují názory a polemiky, jejichž základ spíše tkví v pocitech či neznalosti faktů. Na dvoustraně věnované územnímu plánu se tedy pozorný čtenář dozví vše, aby pochopil, jak to s plánem bylo, je, bude a co obnáší rozvoj města po stránce využití území.

Milá čtenářko, milý čtenáři, přeji vám, aby se rok 2022 ve vašem případě nevysmekl ze svého číselného určení, tedy aby byl plný spolupráce a partnerství. Také aby vám cestu křížili jen laskaví a citliví lidé. Možná by ten rok mohl být i plodným, a to jak ve smyslu pracovním, tak i v tom smyslu prapůvodním, tedy aby ti, kteří chtějí založit či zvětšit svou rodinu, tak učinili bez vážnějších zádrhelů a komplikací. Budte, stejně jako ta dvaadvacítka, pilní, svědomití a trpěliví... a hlavně zdraví.

■ Jan Konvalinka
starosta města Příbram

KRÁTCE

Test paměti v Horymíru

Poradna Včera pro seniory a pečující na náměstí T. G. Masaryka v budově Horymír (3. patro) nabízí zdarma testy paměti. Pokud vás nebo vašeho blízkého trápí častější zapomínání, máte nyní příležitost zjistit, jak na tom jste. V poradně se také dozvíte, jak můžete svou paměť trénovat, aby se udržela v co nejlepší kondici. Domluvte si schůzku na telefonním čísle 775 292 884.

Včelaři obdarovali mateřské školy

Od roku 2004 je v Příbrami nastavena tradice, kdy členové příbramské pobočky Českého svazu včelařů přivázejí med dětem do mateřských škol a dětských skupin. Ani letos na tuto „nadílku“ nezapomněli. „Setkání s včelaři je vždy velmi příjemné, z povídání je jasné, že jde o práci, které věnují stovky hodin ročně. Výsledkem je ovšem nejen chutný, ale také velmi zdravý produkt. Za med, který příbramská včelaři každoročně darují do našich školek, jménem města coby zřizovatele těchto zařízení mnohokrát děkuji,“ řekla místostarostka Zorka Brožíková. V letošním roce je to celkem 52,5 kg medu, který je mezi jednotlivé školky rozdělen podle počtu dětí.

Robotika v Příbrami

Ve dnech 15. až 17. listopadu navštívila Příbram delegace z partnerských měst Kežmarok a Hoorn. Setkání se uskutečnilo v rámci programu Erasmus+ a projektu, který nese označení Robotika hýbe světem. Robotika byla vybrána záměrně z toho důvodu, že je jedním z nejčastěji zmiňovaných témat dnešního světa. Zapojeni jsou tři země - Česko, Slovensko a Nizozemsko, z každé pak vždy město, škola (za Česko dvě školy) a neškolská instituce. Cílem je rozvoj pedagogických dovedností v oblasti robotiky, inovace výuky a zavedení moderních metod na prvním a druhém stupni ZŠ a dále v mimoškolních aktivitách organizovaných zapojenými školami (kroužky, školní družina, školní klub). Díky projektu vzniknou tři didaktické moduly obsahující metodiku, prezentace, aplikace a otázky k daným tématům. Jako celek budou moduly tvořit manuál pro využití robotiky a budou k dispozici zapojeným školám a dalším školám partnerských regionů. Partneři projektu v Česku jsou město Příbram, Techak Březnice, ZŠ Jiráskovy sady a ZŠ 28. října.

Značka kvality pro Domov seniorů

Domov seniorů spadající pod Centrum sociálních a zdravotních služeb města Příbram (CSZS) získal Značku kvality v sociálních službách - uděleny byly čtyři z pěti možných hvězdiček. Systém externí certifikace zařízení sociálních služeb provozuje Asociace poskytovatelů sociálních služeb. Systém je založen na udělování bodů, kdy se hodnotí celkem pět oblastí: ubytování, stravování, kultura a volný čas, partnerství a péče. „Získání certifikace je náročný a dlouhý proces na jehož konci se potvrdilo, že pracovníci Domova seniorů i vedení Centra sociálních a zdravotních služeb odvádějí vynikající práci,“ komentoval zisk značky starosta Jan Konvalinka. „Celkové hodnocení potvrdilo, že poskytované služby jsou na vysoké úrovni a zejména flexibilně reagují na nové výzvy a požadavky,“ dodal ředitel CSZS Tomáš Cipra.

Vzdělávání seniorů v oblasti digitálních dovedností

Je vám 65 a více let? Naučíme vás, jak správně ovládat počítač, tablet nebo chytrý telefon a jak se bezpečně pohybovat na internetu. Knihovna Jana Drdy společně s neziskovou organizací Moudrá sovička připravuje seminář „Jak na tablet a chytrý telefon“ a také individuální poradenství pro zvládnutí vašeho počítače, chytrého telefonu nebo tabletu. Pracovat budete s vlastním zařízením, po dohodě je možné zařízení i zapůjčit. Veškeré vzdělávání je zdarma a akce budou probíhat za platných vládních nařízení. Učit vás budou lektori z neziskové organizace Moudrá sovička. Realizaci plánujeme na únor 2022. Pokud máte o tento druh vzdělávání zájem, kontaktujte nás do 14. ledna 2022 ve studovně Knihovny Jana Drdy, na e-mailu nolcova@kjd.pb.cz nebo na tel. 775 919 233.

■ **Katka Nolčová**
Knihovna Jana Drdy

Nominace do konce roku

Nominace do dalšího ročníku Ceny města Příbrami je možné podávat do konce prosince 2021. Na webu města pribram.eu je formulář, který lze vyplnit online (webová zkratka 1url.cz/wKIRN), případně je možné stažení do počítače a následně odeslání dokumentu na e-mail cenamesta@pribram.eu nebo odevzdání v Informačním centru města Příbram (Pražská 129). Formulář musí být podepsaný, na anonymní návrhy nebude brán zřetel. Nominovat lze nejen jednotlivé osoby, ale i firmy, případně kolektivy (v takovém případě je třeba uvést kontakt na jeho zástupce). Další dotazy lze směřovat na Odbor školství, kultury a sportu Městského úřadu Příbram (tel. 318 402 292, meu-osks@pribram.eu).

Starostové o parkovišti i kotlíkových dotacích

Ve čtvrtek 11. listopadu 2021 se v Trhových Dušníkách uskutečnilo 12. setkání starostů Centra společných služeb v rámci Dobrovolného svazku obcí ORP Příbram. Starostové vyhodnotili šest let fungování svazku jako přínosné, a to nejen v oblasti administrativní a právní podpory nebo řešení otázky odpadového hospodářství. Pozitivně hodnotili zejména přínos ze společného setkávání a sdílení dobré praxe. Jedním z bodů setkání starostů bylo projednání možnosti zřízení parkoviště P+R u dálnice D4 včetně vytvoření jízdního pruhu pro autobusy. Dalším bodem setkání starostů byla nabídka svazku zpracovat žádosti o tzv. kotlíkovou dotaci pro občany obcí ORP Příbram. Svazek chce takto pomoci občanům obcí, kteří budou muset do 1. září 2022 vyměnit nevyhovující zdroje vytápění. Svazek v říjnu rozeslal informaci k možnostem žádosti o podporu na výměnu starého kotle, kde mohou v krajských výzvách získat nízkopříjmové domácnosti až 95 % dotace. Středočeský kraj má v plánu vypsát nové výzvy nejdříve koncem poloviny roku 2022.

Jak naladit TV Fonka

TV Fonka přešla na vysílání DVB-T2 v HD kvalitě. Domácnosti s tzv. chytrou televizí přijímají signál automaticky. Pokud přijímáte TV Fonka z hvězďárny pomocí antény nebo STA, je třeba nastavit automatické ladění. Diváci využívající kabelové rozvody musí počkat, až jejich operátor (Vodafone Monex, TV Nej atd.) provede přeladění, popř. tuto změnu urgovat. TV Fonka vysílá svůj kanál i další program z vysílače Hvězďárna Příbram.

I příští rok jsme tu pro vás

Komunitní centrum Příbram Svazu postižených civilizačními chorobami v ČR přeje všem svým klientům a příznivcům hezké svátky vánoční a všechno krásné v roce 2022. Také v tomto roce tu komunitní centrum bude pro klienty a jejich rodiny. Bude organizovat aktivity osobní, pokud to vládní opatření dovolí, nebo aktivity offline, jestliže to bude nutné. Vždy tu bude pro své klienty a jejich rodiny v oblasti poradenství, bude jim poskytovat aktuální informace o činnosti centra a o právech pacientů. V roce 2022 bude komunitní centrum pokračovat ve svých tradičních aktivitách, kterými jsou např. taneční odpoledne nebo posezení s hudbou, tréninky paměti nebo besedy, tvořivé dílny, rekondiční pobytové akce nebo pravidelné výlety a vycházky s nordic walking holemi. Více se dozvíte na webu komunitního centra Příbram www.civilky.cz/kc-pribram. V případě zájmu se můžete obrátit na e-mail kom.centrum-pribram@seznam.cz.

■ **Martina Křtěnová**
Centrum služeb SPCCH v ČR

Platební terminály na dalších odborech

Městský úřad pořídil několik dalších platebních terminálů a nabízí tak občanům větší komfort při placení poplatků a dalších úhrad. Kromě pracovišť na Dopravním úřadu a na Odboru občanských agend lze nyní provést úhradu platební kartou i přímo na Odboru silničního hospodářství, Obecním živnostenském úřadu, Odboru životního prostředí, Stavebním úřadu a územním plánování a Odboru vnitřních věcí (spisovna). Zároveň s vyřízením agendy lze tedy na stejném místě provést i bezhotovostní platbu a není již nutné přecházet do jiné budovy na pracoviště pokladny.

Kotlíkové dotace

Od 1. září 2022 budou moci být provozovány pouze kotle na pevná paliva odpovídající 3. nebo vyšší třídě dle normy ČSN EN 303-5. Občané využívající nevyhovující kotle ještě mohou využít dotace na výměnu starého kotle za nový zdroj vytápění. Domácnosti s nižšími příjmy získají na výměnu starého kotle až 95% dotaci. Možnost vyměnit si kotel s dotací budou mít i ostatní domácnosti. Ty dostanou až 50 % na výměnu neekologického kotle z dotačního programu Nová zelená úsporám. Bližší informace jsou k dispozici na

webových stránkách sfzp.cz/dotace-a-pujcky/kotlikove-dotace. V případě zájmu město Příbram doporučuje vyplnit dotazníkový formulář pro zjištění předběžného zájmu o poskytnutí Kotlíkové dotace 2021+ ve Středočeském kraji. Jedná se pouze o průzkum předběžných zájemců o dotaci. Čím více zájemců se shromáždí, tím více finančních prostředků bude na výměny kotlů ve Středočeském kraji z Evropské unie poskytnuto. Poskytnutí kontaktních údajů zaručí, že vám budou zaslány aktuální informace k připravované dotační výzvě. Sledujte webové stránky města pribram.eu - v sekci „Mohlo by vás zajímat“ v části „Kotlíkové dotace“ budou průběžně aktualizované informace o obou dotačních programech. Zde naleznete i výše uvedený dotazník.

inzerce

Czech Press Photo do konce ledna

Do konce ledna můžete v Galerii Františka Drtikola navštívit výstavu Czech Press Photo. Představuje výběr oceněných snímků z roku 2020, a to např. v kategoriích Aktualita, Reportáž, Každodenní život, Umění a kultura, Sport, Portrét nebo Člověk a životní prostředí.

Bílá stopa i letos

Příbram a Vojenské lesy a statky ČR (VLS) domluvily na letošní zimu systém tras, které státní podnik spravující převážnou část CHKO Brdy ponechá pro běžkařské trasy a nebude je prohrnovat a jinak upravovat. V hřebovené oblasti bude možné využít tzv. Brdskou lyžařskou magistrálu ze Zaječova přes Dlouhý vrch, Houpák a Tok na Brdské sedlo a dál až na Prahu a do Teslína. Na ni bude navazovat systém dalších cest, který je podobný jako v minulé sezoně. Brdské trasy budou napojeny na řadu vhodných míst na okraji CHKO. Vhodnými nástupními místy jsou z příbramské strany např. Orlov, Kozičín, Láz, Bohutín či Obecnice. Oproti minulé sezoně nebude součástí systému tras lesní cesta Obrázecká, kterou VLS potřebují pro zajištění těžby, a také menší úsek lesních cest Dlouhá, Korunská, Dobrotivská a část požárního příkopu. Příbram spolu s Městskými lesy nově vyzkoušejí provozování stopovacího zařízení na úpravu tras. „Využijeme stroj k úpravě menších okruhů u Orlova a Kozičina a pokud budou ve městě dobré podmínky, také na bývalém atletickém oválu ve Zdaboři. Cílem je vytvořit trasy pro méně zkušene nebo začínající běžkaře,“ uvedl starosta Příbrami Jan Konvalinka. Mapa tras ke stažení je na webu pribram.eu (Aktuální témata) nebo pod přímým odkazem 1.url.cz/KKgbw.

■ **Aktuality zpracoval: Stanislav D. Břeň**

Divadlo A. Dvořáka Příbram

POZVÁNKA NA PŘEDSTAVENÍ

Limonádový Joe

neděle **9. ledna 2022** | 19:00
Velká scéna Divadla A. Dvořáka Příbram

divadlopribram.eu
Inscenace vznikla za podpory Středočeského kraje a MK ČR.

Příbram má mnoho rozvojových ploch, málokdo je ale rozvíjí

Územně plánovací dokumentace je mnoha lidmi neprávem opomíjená. Pokud se chce člověk dozvědět něco konkrétního o budoucnosti města, stojí za to sledovat právě územní plán a jeho změny. Rada věcí ve městě se nepohne, pokud nejsou v souladu se schváleným územním plánem. A platí to také pro Příbram.

Příbrami chybějí byty, a pro jejich výstavbu je ve městě podle územního plánu hned několik rozvojových zón.

Ilustraci foto: Stanislav D. Břeň

Výstavba ve městě nemůže mít živelný charakter, o čemž svědčí to, že první stavební řád se údajně váže až k vládě Přemysla Otakara II. v druhé polovině 13. století. Především v 19. století, kdy se výrazně měnila a rozrůstala města, dochází k rozkvětu dokumentace, která si klade za cíl vnést do výstavby racionalitu, předvídatelnost a ohled na rozmanité budoucí potřeby. Dvacáté století je z hlediska rozvoje měst už jasně spojeno s důkladnou či méně důkladnou dokumentací. A jednadvacáté století s hustým osídlením, složitostí majetkových vztahů a často velmi rozdílnými pohledy na využití území se bez plánování neobejde už vůbec. Ostatně proto obce a města mají na základě stavebního zákona možnost pořizovat územní plán, který pak vydává zastupitelstvo formou opatření obecné povahy.

NAJÍT BALANC

Cílem územního plánu je stanovit pravidla pro prostorové a funkční uspořádání území a jeho využití. Zjednodušeně řečeno jde o mapu (zčásti to platí doslova), ve které je vyznačeno, co by v každé části města mělo být - obytná výstavba, komerční zóna s lehkým průmyslem, výroba, plochy pro rekreaci, trasy nových silnic atd. Sestavit územní plán bývá u měst typu Příbrami záležitostí i několika let a každá změna - od návrhu po schválení - trvá dlouhé měsíce.

Při upřímné snaze ze strany vedení měst, ale také dalších aktérů (firem, organizací, spolků i jednotlivých občanů) by mělo být záměrem i výsledkem dosáhnout vyváženého poměru mezi ekonomickými, ekologickými i společenskými zájmy. Ve větším detailu je rozvoj ve městě regulován ještě územními studiemi nebo regulačními plány.

Územní plán je do značné míry vkladem i závazkem pro budoucí generace. Dobrý příklad toho, jak důležitý je a na jak dlouhou dobu určuje, co by se mělo či nemělo v dané lokalitě dít, představuje Jihovýchodní obchvat. O něm se mluvilo celá desetiletí, a v územním plánu Příbrami je napevno zanesen poslední dvě dekády. A to se ještě nekoplo do země. Současné vedení města, ale i další aktéři (úřady a instituce, samosprávné celky, soukromí vlastníci atd.) musí ve svých současných i budoucích plánech vždy zohlednit skutečnost, že obchvat je zakreslen.

TAK TO CHODILO

Donedávna se Příbram svým rozvojovým územím věnovala spíše okrajově (pozn.: rozvojové území většinou nepatří majetkově městu; jedná se o plochy, které jsou podle územního plánu určeny pro konkrétní využití - bydlení, výroba, rekreace atd. V mnoha případech patří soukromým vlastníkům, kteří však musí respektovat rozvojová „přání“ města podle

územního plánu). Rozvojová území sice byla definována v územním plánu, ale jejich skutečný rozvoj nebyl výrazně podporován. Podobnou zkušenost udělalo také mnoho jiných obcí a jistý nezáměr lze přičítat i tomu, že „takto prostě chodilo“. Spoléhalo se na aktivitu soukromých vlastníků. Ti však mnohdy řešili „kvadraturu kruhu“, když nedokázali přesvědčit o společném postupu ostatní vlastníky v dotčeném území. Případně nedisponovali dostatkem prostředků na budování např. sítí nebo komunikací. Někteří majitelé pořizovali pozemky v očekávání budoucího růstu cen a bez praktického zájmu dané území rozvíjet. A rovněž se stávalo, že i po letech intenzivního úsilí nebylo možné dosáhnout kýžených změn ze strany města.

V této souvislosti zmiňme hlavní současné limity rozvojových území v Příbrami, které samotní vlastníci nedokážou překročit bez součinnosti s městem. Jedná se o tyto problémy: nedostatečná kapacita čistírny odpadních vod

Rozvojová území v Příbrami a jejich nedostatky

Průmyslové:

VS2 - Balonka (15 ha)

Nedostatečné dopravní napojení, v plánu je silniční propojka na ulici Jinecká.

VN8 - Brod (12 ha)

Neexistence jakýchkoliv sítí, nezáměr vlastníků o další rozvoj.

Obytné:

SO1 Hvězdárna (8 ha)

Nescelené území.

SO2 - Fantova louka (20 ha)

Město jako největší vlastník donedávna v pasivní roli.

SO4 - Fantova louka (11 ha)

Majitel v současnosti nejeví zájem o intenzivní rozvoj.

SO23 - Sázký - Barandov (5 ha)

V minulosti došlo k vzájemnému zablokování území vlastníky sítí, chybí propojka Sázký - Barandov.

SO24 - Barandov (3 ha)

Nescelené území.

SO16, SO18 - Rožmitálská (16 ha)

Podmínkou rozvoje je vybudování spojky Rožmitálská-Zdabořská, drobní investoři nedokážou vybudovat a chybí další infrastruktura.

Pozn.: Zkratky identifikují příslušné rozvojové zóny podle územního plánu města Příbram. VS - plochy výroby a skladování; VN - plochy výroby nerušící, obchodu a služeb; SO - plochy smíšeně obytné - bydlení městské

(tento problém vedl až k tomu, že nyní nelze připojit novou výstavbu na společnou kanalizační síť, a bude to ještě minimálně dva nebo tři roky trvat); nízká kapacita některých sítí; chybějící infrastruktura pro rozvojová území; složitá jednání vlastníků - včetně města Příbram - o smysluplném majetkoprávním uspořádání (podrobnosti k vybraným zónám jsou uvedeny v příloženém boxu Rozvojová území v Příbrami a jejich nedostatky).

NOVÝ, NEBO UPRAVENÝ?

Jak vlastně vypadá současný plán města Příbram? Stávající dokument nazvaný Územní plán Příbram, který je kompletně zveřejněn na webu pribram.eu, vznikl tzv. úpravou (neboli „překlopením“) předešlého územního plánu z roku 2002. Tato úprava, která probíhala v období 2015–2018, neměla vliv na věcnou stránku samotného řešení. Šlo pouze o zajištění souladu s platnou legislativou, neboť původní územní plán města byl schválen z účinnosti starého stavebního zákona, a tudíž jeho platnost byla časově ohraničena.

V roce 2015 město zvažovalo i variantu pořízení zcela nového územního plánu, zde však bylo riziko významné redukce rozvojových ploch, a to vlivem zpřísnujících se předpisů, zejména na úseku ochrany zemědělské půdy.

O tom, že přes louku nad Červenou povede obchvat, zatím nic nevyovídá. Přitom v územním plánu je stavba zahrnutá už dvacet let.

Foto: Stanislav D. Břeň

Vlivem pouhého „překlopení“ nemohly být také odstraněny všechny v průběhu let poznané nedostatky.

DRŽET VŠECHNY ZÓNY?

V porovnání s jinými městy má Příbram nyní „luxusní“ rozvojovou rezervu pro všechny druhy funkčního využití (bydlení, výroba, sport atd.). Přibližně 180 ha těchto ploch, které město pořízením úpravy územního plánu „uhájilo“, má ovšem i svou druhou stránku. Podle stavebního zákona lze totiž nové plochy určené k zástavbě změnou územního plánu vymezit pouze v případě objektivního prokázání potřeby těchto nových ploch. V situaci zmiňované výrazné rezervy rozvojových ploch potřebu prokázat nelze. Hlásí se přitom noví žadatelé, kteří by chtěli rozvíjet své pozemky v Příbrami. Jedinou možností, jak jim vyhovět, a přitom plochu

nerozšířit, představuje zrušení rozvojových ploch jiných o stejné výměře tak, aby se celková bilance zastavitelných ploch nenavýšila.

Toto zrušení v sobě ale skrývá značná rizika v podobě požadavku finančních náhrad ze strany vlastníků. Kompenzaci lze nárokovat hned podle několika právních předpisů, včetně stavebního zákona. Ten ovšem dobu, po kterou je možno uplatnit nárok na náhradu, časově ohraničuje na pět let od nabytí účinnosti územního plánu. V případě města Příbram tato časová lhůta uplyne v červenci 2023. Tehdy zřejmě nastane čas na širokou debatu, zda má smysl „držet“ tolik rozvojových zón a zda to má být v současných lokalitách. Případná změna pak může na dlouhá léta nově „namapovat“, kde se bude Příbram rozvíjet.

VELKÝ, A ZATÍM NENAPLNĚNÝ POTENCIÁL

Většinu rozvojových zón v Příbrami vlastní soukromí majitelé. Město má pouze několik hektarů, např. roztržštěné pozemky v průmyslové zóně Balonka, na Barandově přibližně půl hektaru, na Hvězdárně hektar. Želízem v ohni pro Příbram může být Fantova louka, která je primárně určena pro městské bydlení. V současnosti, kdy rapidně roste cena bydlení a v Příbrami se nedostávají pozemky pro výstavbu rodinných nebo obytných domů, by

se zvláště hodilo tuto zónu využít. Jaká zde panuje situace?

Fantova louka je nyní rozdělena mezi několik vlastníků. Většina z nich má zájem na přípravě projektů rezidenčního bydlení, a do budoucna lze proto očekávat výstavbu v jednotlivých etapách. Město vlastní největší pozemek, ale naráží na několik problémů. Parcely se nacházejí poměrně daleko od Žižkovy ulice, kam by bylo vhodné prioritně vést inženýrské sítě, zejména pak kanalizaci. Cesta pro infrastrukturu vede přes pozemky soukromých vlastníků, kteří ale nevyklučují možnost připojení. Vše je tedy řešitelné. Hlavní „překážku“, lze-li to tak říci, kterou musí město odstranit, tvoří vlastní dilema - totiž zda pozemky využít k bytové výstavbě ve své režii (zkušenosti s tím jsou v Příbrami velmi malé, resp. spíše negativní), nebo zde vytvořit místo k rekreaci (např. park), či projekt dovést

Zájem veřejnosti žádoucí

Příprava územního plánu jako jednoho z nejdůležitějších dokumentů obce je otevřena široké veřejnosti. Občané mohou iniciovat změnu plánu, v příslušné fázi mají právo účastnit se projednání a připomínkování územně plánovací dokumentace nebo její změny. V konečném stadiu pak o přijetí územně plánovací dokumentace nebo změny rozhodují občany volení zastupitelé. Faktem ale je, že široká veřejnost se o územní plán začíná zajímat až v momentě, kde se např. v blízkosti bydliště začne připravovat určitá stavba. To už bývá na jakékoliv změny příliš pozdě. Podrobnosti o územním plánování a rozvoji města jsou na webu pribram.eu (pod záložkou Město Příbram) nebo webovou zkratkou url.cz/oKJh.

do určité fáze rozpracovanosti a pak jej prodat soukromé společnosti, která by stavěla. Pokud by město našlo kupce za cenu, kterou si představuje, existuje i varianta prodeje pozemků ve stavu, v jakém se nacházejí nyní. Ztratilo by ale kontrolu nad tím, jak se využijí. Podle studie, kterou zastupitelé dostali v srpnu, může město ve své části tohoto rozvojového území postavit až šest bytových domů, některé nebo všechny v kategorii sociální nebo startovací.

Pokud se podaří rozsáhlé území Fantovy louky kýženým směrem rozvíjet, vzroste pravděpodobnost, že do města přijdou zejména mladí lidé, kteří si zde pořídí bydlení. Usadí-li se v Příbrami další občané, odrazí se to mj. na příjmech města, a to díky vyšším příspěvkům v rámci rozpočtového určení daní.

JE TŘEBA HLUBŠÍ DISKUSE

Na podzim vznikla pracovní skupina, jejímž cílem je zejména dlouhodobá debata mezi zastupiteli za trvalé účasti zástupce Oddělení územního plánování (na vybraná jednání bude zván také zpracovatel územního plánu Ivan Plicka či nezávislí odborníci). Skupina se schází podle potřeby a zaměřuje se především na územní plán a možnosti jeho optimalizace při další změně, zejména po uplynutí pětileté lhůty.

Územní plánování je vysoce odborná záležitost. Změnám předchází právě politická diskuse, která může být podobně složitá jako odblokování rozvojového potenciálu v rámci současného územního plánu. Bude proto třeba velká dávka politické vůle ze strany zastupitelů, transparentnosti na straně vedení města a schopnosti vyjednávání s ostatními partnery. A nic by se nemělo dít bez širokého zájmu veřejnosti.

■ Stanislav D. Břeň

Článek vznikl s přispěním Vojtěcha Vaverky, vedoucího Oddělení územního plánování, a Jiřího Holého, určeného zastupitele pro územní plán.

Nemocnice má nové oddělení následné péče

Vybudované oddělení má celkem 24 lůžek ve 14 pokojích a při rekonstrukci vznikla také místnost pro pastorační účely. Celková investice přesáhla 30 milionů korun.

Část budovy je už po rekonstrukci. Foto (2x): ONP

Po deseti měsících skončila v druhém areálu příbramské nemocnice kompletní rekonstrukce nového lůžkového oddělení následné péče. V pátek 12. listopadu jej slavnostně otevřeli ředitel nemocnice Stanislav Holobrada, radní Středočeského kraje Pavel Pavlík a primář oddělení Jaroslav Kolář. Hodnota investice přesáhla 30 milionů korun bez DPH a byla financována Středočeským krajem.

„Jsme na začátku, ve dvou patrech nad námi najdeme starší provozy. Věřím, že budeme v budoucnu moci v těchto rekonstrukcích pokračovat. Myslím, že využití peněz pro následnou péči je správné, protože naši pacienti, kteří projdou akutní péčí, nejsou často ze zdravotních nebo sociálních důvodů schopni být propuštěni do domácího léčení, a právě proto zde máme tato oddělení,“ řekl Stanislav Holobrada.

Nové oddělení nabídne 24 lůžek na 14 pokojích. V případě potřeby je počet lůžek možné navýšit na 26. V rámci oddělení byla vybudována umývárna pro nepohyblivé pacienty a výtah, který z vnitřku oddělení spojuje celou budovu. Zajímavostí je i vybudování jedné místnosti pro pastorační služby. Lůžka jsou nově vybavena všemi potřebnými zdravotní technickými rozvody.

„Jsem rád, že se rekonstrukce podařila i v této nelehké době. Myslím, že trend zvyšování počtu lůžek následné péče je neoddiskutovatelný a umožňuje vyšší průchodnost akutních lůžek, což ukázala i ta minulá doba. Toto je trend medicíny, kterým se budeme ubírat,“ okomentoval potřebu tohoto oddělení Pavel Pavlík.

Pásku tentokrát stříhali samotní lékaři. Foto: ONP

Vzhledem k tomu, že oddělení zbývá dovybavit ještě několika věcmi, pacienti se sem přestěhují až po Novém roce.

■ Martin Janota

Oblastní nemocnice Příbram

První část revitalizace je dokončena, ve vnitrobloku je možné parkovat

V létě letošního roku se vnitroblok v ulici Gen. Kholla stal stavenišťem, zahájena byla rozsáhlá revitalizace, jejíž první část je hotova. Nyní mohou občané opět využívat prostor k parkování.

V ulici Gen. Kholla přibyla tolik potřebná a legální parkovací místa.

Foto: Eva Švehlová

Ulice Gen. Kholla je první lokalitou, kde se přistoupilo k opravdu rozsáhlé revitalizaci. V rámci projektu, který je rozdělen do dvou

etap, budou rozšířena parkovací stání, kdy z původních 63 legálních míst jich po dokončení bude 197. „Tato ulice je příkladem toho, že měs-

ta nejsou koncipována na dnešní dopravu. V rámci projektové přípravy se našlo určité řešení, jak problém s parkováním zlepšit. Vedle legalizace některých míst, která motoristé využívali jako prostor pro parkování, se podařilo najít řešení k tvorbě míst nových. Opravdu velkým přínosem v této oblasti je také úprava komunikací, které byly ve špatném stavu,“ uvedl starosta Jan Konvalinka.

Nyní je lokalita volně přístupná k parkování a na jaře se bude pokračovat v revitalizaci druhou etapou. Kromě budování parkovacích míst a úpravy komunikací dojde také k obměně veřejného osvětlení a instalovány budou polozapuštěné kontejnery na směsný i tříděný odpad. Přestože je oblast zpřístupněna motoristům, stále je v režimu staveniště, proto je třeba dbát zvýšené opatrnosti.

■ Eva Švehlová

Městský úřad Příbram

Cítí se občané v Příbrami bezpečně?

V říjnu 2021 probíhal ve městě Příbram průzkum pocitu bezpečí. Jedná se o čtvrtý průzkum, který byl ve městě realizován. První šetření se uskutečnilo v roce 2013, následně v roce 2016 a na přelomu let 2018/2019. Cílem tohoto průzkumu bylo zjistit, jak bezpečně se občané v Příbrami cítí. Dotazník byl zveřejněn v elektronické podobě na webu města Příbram a také v tištěné podobě v měsíčníku Kahan.

Dohledové centrum příbramské městské policie.

Foto: archiv

Dotazníkového šetření se zúčastnilo celkem 547 respondentů. V elektronické podobě odpovědělo 497 respondentů, odevzdání v tištěné podobě pak zvolilo 50 respondentů. Nejčastějšími respondenty byli občané ve věku 40 až 59 let, celkem 36 % dotázaných. Lidé odpovídali na následující otázky, u kterých vždy uvádíme stručný komentář odpovědi.

POVAŽUJETE PŘÍBRAM ZA BEZPEČNÉ MĚSTO?

Na tuto otázku odpovědělo všech 547 respondentů, kteří se průzkumu zúčastnili. 233 z nich by Příbram označilo za spíše bezpečné, za určitě bezpečné město by Příbram označilo celkem 47 respondentů. Za spíše nebezpečné město označilo celkem 218 respondentů a za určitě nebezpečné by Příbram označilo 49 respondentů.

PROČ SE VE MĚSTĚ PŘÍBRAM NECÍTÍTE BEZPEČNĚ?

Na tuto otázku odpovídali občané, kteří v předešlé otázce označili město za spíše nebo určitě nebezpečné. V drtivé většině respondenti uváděli jako důvod nepříznivě působivé občany, které přímo spojovali s konkrétními lokalitami. Nejčastěji byly uváděny obchody s prodlouženou otevírací dobou, konkrétně večerky v lokalitě Ryneček a u kulturního domu. U těchto obchodů je provozovateli tolerováno popíjet alkohol, což vede ke shlukování osob. Jako druhý důvod občané uváděli nízkou pochůzkovou činnost městské policie a hlídkovou činnost státní policie. Dalším opakovaným důvodem byla existence ubytoven ve městě a skupinky mladistvých. Na předních příčkách se ukázaly i obavy ze zahraničních zaměstnanců. Co se týká zahraničních pracovníků, tak porovnání s výsledky minulých dotazníků pocitu bezpečí ukazuje, že tento jev nabyl v roce 2021 na významu. V předešlých letech se zahraniční zaměstnanci neobjevovali v průzkumu téměř vůbec.

Z JAKÝCH ZDROJŮ SE O KRIMINALITĚ VE MĚSTĚ DOZVÍDÁTE?

Na tuto otázku odpovědělo 512 respondentů. Nejčastějším zdrojem byla uváděna média, následovaly zkušenosti známých, dále pak osobní zkušenosti.

STAL/A JSTE SE ZA POSLEDNÍCH 24 MĚSÍCŮ OBĚTÍ KRIMINALITY V PŘÍBRAMI?

Na tuto otázku reagovali všichni respondenti. Téměř tři čtvrtiny dotázaných uvedly, že se v posledních dvou letech nestaly obětí trestného činu.

JAKÉHO TRESTNÉHO ČINU SE V NAŠEM MĚSTĚ NEJVÍCE OBÁVÁTE?

Na tuto otázku odpovědělo celkem 503 respondentů. Téměř polovina dotazovaných uvedla, že se nejvíce obává násilného trestného činu (přepadení, obtěžování, ublížení na zdraví). Celkem 17 % dotazovaných se nejvíce obává trestného činu pod vlivem alkoholu a drog, následuje pak obava z vloupání do domu, bytu či společných prostor. Dvě procenta respondentů uvedla, že se neobávají žádného trestného činu.

JE PODLE VAŠEHO NÁZORU V PŘÍBRAMI DOSTATEČNĚ KAMEROVÉ POKRYTÍ?

Na tuto otázku odpovědělo 515 respondentů a 46 % z nich je toho názoru, že v Příbrami není dostatečné kamerové pokrytí a uvítali by jeho rozšíření. Třináct procent občanů je spokojeno se současným stavem kamerového pokrytí. Zhruba třetina dotázaných nedokázala kamerové pokrytí v Příbrami zhodnotit. Respondenti, kteří na tuto otázku odpověděli „ne“, mohli v další části uvádět lokality, kde podle nich kamerové pokrytí chybí. Z této otázky vyplynulo, že občané v drtivé většině neví, kde jsou ve městě instalovány kamerové body, a uváděli loka-

lity, které už jsou pokryté kamerovým systémem. Nejčastěji byla uváděna lokalita Ryneček a lokalita Čertův pahorek.

OZNAČIL/A BYSTE NĚJAKÉ MÍSTO V PŘÍBRAMI, KDE SE KVŮLI NEDOSTATEČNÉMU VEŘEJNÉMU OSVĚTLENÍ NECÍTÍTE BEZPEČNĚ?

Na tuto otázku odpovědělo 456 respondentů. Z toho 43 % občanů uvedlo, že neví, zda by označili nějaké místo v Příbrami, kde se necítí vlivem nedostatečného veřejného osvětlení bezpečně. Celkem 42 % respondentů by takové místo označilo a 16 % z nich nikoliv. V další části této otázky mohli respondenti, kteří v předešlé otázce uvedli „ano“, zmínit konkrétní místo, které je z jejich pohledu málo osvětlené. V této podotázce se objevilo na 50 míst, která byla uvedena dvakrát a méně. Nejčastěji byla uváděna lokalita: 1. ulice Mariánská, zejména místo u vlakového přejezdu směrem k Březovým Horám; 2. Čertův pahorek.

OZNAČIL/A BYSTE NĚJAKÉ MÍSTO V PŘÍBRAMI ZA SKUTEČNĚ NEBEZPEČNÉ?

Z této otázky vzešly tři lokality, které byly opakovaně uváděny v tomto pořadí: 1. lokalita Pod Čertovým pahorkem; 2. lokalita Ryneček; 3. ulice Boženy Němcové (bývalá Mototechna).

VNÍMÁTE NĚJAKÉ AKTIVITY MĚSTA ČI JINÝCH SUBJEKTŮ V OBLASTI PREVENCE?

Na tuto otázku odpovědělo 350 respondentů a 52 % uvedlo, že žádné aktivity v oblasti prevence města nevnímá. Naopak 42 % z nich uvedlo, že vnímají preventivní činnost města. Nejvíce respondenti uváděli činnost městské policie a preventivní činnosti zaměřené na děti a mládež.

SETKAL/A JSTE SE NA ÚZEMÍ MĚSTA PŘÍBRAM S ASISTENTY PREVENCE KRIMINALITY?

Na tuto otázku odpovědělo 502 respondentů. Celých 31 % odpovědělo ano, 35 % ne. Další 26 % respondentů se s asistenty nesetkalo, ale vědí, že ve městě pracují. Osm procent nevědělo, o koho jde.

Závěrem je potřeba říci, že se jedná o průzkum subjektivního pocitu bezpečí, tzn., že i když lokality, které občané označili za nejnebezpečnější, nevyčnívají významným způsobem v páchání trestné činnosti, jedná se o jejich subjektivní pocit, který je pro vedení města ale také velmi důležitý.

■ Lucie Máchová
manažerka prevence kriminality

Po otevření Brd veřejnosti jsme měli větší obavy

Před téměř šesti lety se Brdy otevřely téměř úplně veřejnosti, a návštěvníci se tak začali více seznamovat nejen se zdejší přírodou, ale také hospodářským využitím. To mají na starosti Vojenské lesy a statky ČR. „V Brdech je hlavním oborem našeho podnikání hospodaření v lese, z něhož získáváme potřebné finance pro další důležité činnosti,“ říká David Novotný, ředitel divize Hořovice státního podniku VLS ČR.

David Novotný.

Foto (4×): VLS

HISTORIE ORGANIZACE, NA KTEROU NYNÍ NAVAZUJÍ VOJENSKÉ LESY A STATKY ČR (DÁLE VLS), SÁHÁ AŽ DO DOB RAKOUSKA-UHERSKA. JAK DLOUHO PŮSOBÍ VLS V BRDECH?

Státní podnik VLS je účelovou organizací hospodařící ve výcvikových prostorech armády. První zmínky jsou datovány do roku 1905, tedy do období Rakouska-Uherska. Vydaním vládního nařízení č. 206 ze dne 25. září 1924 vznikl Vojenský dřevařský podnik ve Velkých Levárech, který byl předchůdcem dnešního podniku VLS. Fakticky však státní podnik plnohodnotně vznikl jako správce vojenských výcvikových lokalit až za první republiky v roce 1928, kdy byly založeny Vojenské lesnické závody. A tento vznik je spojen právě s Brdy a budováním dělostřelecké střelnice zde pro tehdejší nově založenou československou armádu. Dá se proto říci, že VLS pocházejí z Brd.

„Globální vlna kůrovcové kalamity zasáhla Brdy naplno v roce 2021 a s nástupem jara začala bitva, kterou jsme my i další vlastníci s tímto škůdcem svedli o brdské lesy.“

”

VLS SPRAVUJÍ VELKÉ PLOCHY LESA, KTERÉ ČASTO SOUSEDÍ S KATASTRY MĚST A OBCÍ, ALE TAKÉ LESY SOUKROMÝCH VLASTNÍKŮ, A TO NEJEN NA PŘÍBRAMSKU. JAK STÁTNÍ PODNIK SPOLUPRACUJE PŘÁVĚ S OBCEMI V OKOLÍ SVÝCH PŮSOBIŠŤ?

Snažíme se ve všech ohledech být dobrými sousedy, státní podnik poskytne v případě potřeby okolním obcím vždy součinnost při řešení jakýchkoliv záležitostí, ke kterým je třeba vyjádření i VLS. Úzkou spolupráci máme navázanu při využití benefitů lesních ekosystémů na námi spravovaných územích pro potřeby obyvatel. Lesy jsou v rámci našeho vnitrozemského státu jedním z hlavních zdrojů vody, zadržují až 70 procent vodní bilance republiky, a konkrétně Brdy jsou jejím obrovským rezervoárem. Na našich územích tak je umístěno značné množství zdrojů pitné vody obcí a tyto lokality potřebují zvláštní režim hospodaření. V rámci rekreačních funkcí lesů spolupracujeme se samosprávami na usměrňování pohybu turistů tak, abychom odlehčili přetíženým oblastem. VLS v rámci své působnosti nezajišťují odbornou správu lesů drobným vlastníkům. VLS jsou sice lesnický státní podnik, ale s velmi specifickou oblastí působnosti.

ČÁST LIDÍ MÁ ČINNOST VLS SPOJENOU S TĚŽBOU DŘEVA, COŽ ALE PŘEDSTAVUJE POUZE VÝSEK ČINNOSTI. ČEMU DALŠÍMU SE VLS V BRDECH VĚNUJÍ?

VLS se od většiny jiných lesních hospodářů liší tím, že nejde o úzce specializovaný lesnický podnik. Jsme tím, co bývá označováno jako komplexní hospodář v krajině, protože se vedle lesní výroby a myslivosti věnujeme také zemědělství, rybářství, částečně taky péči o vodní toky a zadržování vody v krajině, správě komunikací a řadě servisních činností pro armádu, ale i pro Agenturu ochrany přírody a krajiny. V neposlední řadě stále větší pozornost věnujeme také destinačnímu managementu, rozvoji a údržbě návštěvnických tras a jejich vybavení.

Pravdou ale je, že i v Brdech je hlavním oborem našeho podnikání hospodaření v lese, z něhož získáváme také potřebné finance pro další činnosti, které jsem uvedl. I zde se snažíme veřejnosti vysvětlit, že lesní hospodaření není jen o těžbě dřeva, která má často v očích lidí negativní emotivní konotace. Že v našich lokalitách hospodaříme trvale udržitelným způsobem, kdy jen v Brdech každoročně vysadíme statisíce sazenic.

A také samozřejmě, že dřevo je strategická surovina z trvale udržitelných zdrojů, která v řadě případů využít v energetice, průmyslu i stavebnictví nemá alternativu, jež by k naší planetě byla stejně šetrná.

JAK DNES TĚŽBA PROBÍHÁ? TĚŽÍ SE VŠUDE MECHANIZOVANĚ, POMOCÍ HARVESTORŮ, NEBO VYUŽÍVÁTE I JINÉ ŠETRNĚJŠÍ TECHNIKY?

V Brdech probíhá těžba různými způsoby. Využívají se jak harvesterové technologie, tak ruční těžba motorovou pilou s přibližováním dříví koňským potahem. Výběr vhodné technologie vždy závisí na stáří těženého porostu, na charakteru stanoviště a jeho dostupnosti. Využívány jsou všechny dostupné způsoby těžby dříví. Pokud je tedy použita technologie správně zvolena, stává se k přírodě v rámci možností šetrnou vždy.

V lokalitách, kde to podmínky umožňují, usilujeme o přírodě blízké hospodaření. Jde o hospodaření, v němž vznikají druhově i věkově rozmanité lesy, v nichž se hospodář takzvaně výběrovým způsobem, takže zde nevznikají holiny. Vidíme v tom budoucnost, ale je třeba říci, že jde opravdu o projekt, který je během na dlouhou trať a není možné jej rozvíjet ve všech lokalitách.

Z listopadového výlovu na Dolejším padrtském rybníku

DO JAKÉ MÍRY SE VYTĚŽENÉ DŘEVO ZPRACOVÁVÁ A KAM DÁLE SMĚŘUJE?

Vytěžené dřevo se v lese nařeže, tedy nakrátí a rozsortimentuje, aby docházelo k jeho maximálnímu zpeněžení. Záleží tedy na kupci tohoto dříví a jeho požadavcích. Jelikož jsme státní podnik, který generuje zisk, je v našem zájmu, aby bylo dříví dodáváno bez ohledu na geografickou polohu kupujícího právě tomu, kdo za něj zaplatí nejvíce. O konkrétním výrobku, jenž se z tohoto dříví vyrábí, rozhodne samozřejmě vždy kupující, ale pro představu se jedná například o papírenský průmysl nebo výrobu řeziva.

S VÝJIMKOU ROKU 2021 BYLA POSLEDNÍ LÉTA POMĚRNĚ SUCHÁ. PROMÍTÁ SE TO DLOUHODOBĚ DO STAVU LESNÍCH POROSTŮ, KTERÉ OBHOSPODAŘUJETE? A EXISTUJÍ METODY, JAK MOHOU SPRÁVCI VYTVOŘIT LEPŠÍ PODMÍNKY PRO KVALITU A ODOLNOST LESA?

David Novotný

V současnosti působí jako ředitel brdské divize státního podniku Vojenské lesy a statky ČR. Funkci převzal v roce 2021 po dlouholetém řediteli Petr Švadlenovi, který skončil v listopadu 2020. David Novotný předtím působil na pozici vedoucího lesní správy Mírošov u divize Hořovice. V letech 2000-2006 vystudoval obor lesní inženýrství na lesnické fakultě Mendelovy univerzity v Brně.

Minulé roky, které byly často srážkově podprůměrné, měly na kondici jednotlivých stromů a tedy i lesního ekosystému významný dopad. Oslabené porosty se pak stávají náchylnější k různým negativním vlivům z okolí.

At je rok srážkově průměrný či podprůměrný, tak bez ohledu na tuto skutečnost lesníci hospodaří vždy tak, aby byl lesní ekosystém v rovnováze a nijak neutrpěly ani hydrologické podmínky. Kdyby byl ekosystém v nepořádku, tak ani naše úsilí v pěstování lesa by nebylo úspěšné.

POSLEDNÍ LÉTA JSME HODNĚ SLYŠELI O ŠKŮDCÍCH, ZEJMÉNA PAK O KŮROVCI. JAKÁ NYNÍ PANUJE SITUACE A CO LZE OČEKÁVAT V NADCHÁZEJÍCÍ SEZONĚ?

Každý škůdce využívá pro svůj rozvoj příznivých podmínek, a ne jinak tomu je i v případě kůrovce. Ta globální vlna kůrovcové kalamity zasáhla Brdy naplno právě v roce 2021. Na její příchod jsme se, myslím, velmi dobře připravili a s nástupem jara začala bitva, kterou jsme my i další vlastníci s tímto škůdcem svedli o brdské lesy. Což poznali jistě i obyvatelé z okolí Brd i návštěvníci podle mimořádné aktivity v lese, bohužel i na přístupových komunikacích, a také bohužel na změnách tváře krajiny v zasažených oblastech.

Pevně věřím, že díky abnormálnímu úsilí lesníků a příznivému vývoji počasí lze očekávat, že aktivita kůrovce bude v roce 2022 utlumena.

Budování tůň a revitalizace koryta vodního toku

A především obyvatelům obcí z okolí Brd bych chtěl poděkovat za pochopení, s jakým naše mimořádné aktivity v Brdech - jak v lese, tak na místních komunikacích - snášejí.

PŘED TŘEMI LETY VLS OZNÁMILY, ŽE V NĚKOLIKA LOKALITÁCH POSTAVÍ MENŠÍ VODNÍ DÍLA ZA VÍCE NEŽ 100 MILIONŮ KORUN S CÍLEM ZADRŽOVAT VODU V KRAJINĚ. JAK DALEKO JE TENTO ZÁMĚR A POČÍTÁ SE S PODOBNÝMI INVESTICEMI I DO BUDOUČNA?

Projekt Živá voda, který máte pravděpodobně na mysli, je investiční program VLS a vznikl za účelem zvýšení biodiverzity lokalit a zadržování vody v krajině. Program cílí prostřednictvím budování malých rybníčků, lesních nádrží, tůň a studánek na zvýšení objemu životodárné vody v krajině, a podporuje tak i druhovou rozmanitost přírody na daném místě.

V rámci tohoto projektu vznikly v Brdech například vodní nádrž Pazderka, retenční nádrž Bahna nebo v současné době čerstvě dokončené vodní nádrže Klášterka a Hejl. Do budoucna se počítá s dalšími podobnými projekty.

Dalším zajímavým počinem je tvorba tůň v podmačených lokalitách, kterou VLS realizují jako managementová opatření ve spolupráci se Správou CHKO Brdy. K dnešnímu dni je zrealizováno několik desítek takových tůň a jejich význam pro zadržení vody v krajině je podstatný.

V BRDECH JSOU NEJDŮLEŽITĚJŠÍ ZDROJE VODY PRO PŘÍBRAM A OKOLÍ. PŘÍSPÍVÁJÍ VLS NĚJAK K OCHRANĚ TĚCHTO ZDROJŮ?

Významnými zdroji pitné vody pro Příbramsko jsou vodní nádrže Pílská, Láz a Octárna. Všechny tyto rezervoáry jsou ve správě státního podniku Povodí Vltavy a i ochranná pásma těchto vodních zdrojů mají ve své režii. Jak jsem již uváděl, VLS se snaží hospodařit vždy tak, aby byl vodní režim co nejvíce v rovnováze, a to nejen s ohledem na tyto zdroje pitné vody.

NOVĚ BYLA OTEVŘENA NAUČNÁ STEZKA TŘEMOŠNÁ. ČÍM JE ATRAKTIVNÍ A NA JAKÁ ZAJÍMAVÁ MÍSTA BYSTE NÁVŠTĚVNÍKY UPOZORNIL?

Naučná stezka Třemošná je unikátní v tom, že zdařile propojuje a vhodnou formou prezentuje obory lesnictví a vojenství. Vzhledem k historii daného území v minulém století šla tato dvě témata ruku v ruce a nyní mají brdští návštěvníci možnost dozvědět se o nich více. Každé zastavení naučné stezky je něčím zajímavé a unikátní, ale pokud bych měl nějaké z nich vyzdvihnout, byly by to zastávky Kazatelna, která nabízí krásný výhled do okolí nebo zastávka u Památníku partyzánů.

JAKÉ MÁTE ZKUŠENOSTI S CHOVÁNÍM LIDÍ V BRDECH?

S brdskými návštěvníky máme zkušenosti různé. Jsou tací, kteří respektují jak místní pravidla pohybu po bývalém vojenském prostoru a jsou ohleduplní k přírodě, tak máme zkušenost s takovými, kteří nerespektují ani zákaz vjezdu autem do lesa nebo zde rozdělávají oheň. Naštěstí je nám při řešení těchto nepříjemností nápomocna Policie ČR. Obecně lze ale konsta-

„Jen v Brdech každoročně vysadíme statisíce sazenic.“

tovat, že jsme po otevření Brd veřejnosti v roce 2016 měli větší obavy. I když zde dochází k excesům při tom množství lidí, kteří se do Brd aktuálně vydávají, mile nás překvapilo, že většinu tvoří opravdoví milovníci přírody, kteří vědí, jak se mají v lese chovat.

V ZIMĚ SE DO BRD VYDÁVAJÍ BĚŽKAŘI. PŘIPRAVILI JSTE PRO NĚ NĚJAKÉ NOVINKY, NOVÁ PRAVIDLA, PŘÍPADNĚ OMEZENÍ?

Jako v minulých letech, tak i nyní jsme v kontaktu s městem Příbram a společnými silami umožňujeme běžkařům, aby za příznivých sněhových podmínek mohli vyrazit na některou z připravených tras, které se rozprostírají napříč Brdy.

VLS usilují o změnu druhové skladby lesa.

Úplně nová pravidla nebo omezení neexistují, ale rádi bychom návštěvníkům připomenuli, že ne všechna místa v lese jsou bezpečná a na některá dokonce platí zákaz vstupu. Zejména jedná-li se o lokality, kde probíhá těžba dříví, manipulace s dřevní hmotou nebo je situace v lese z jakéhokoliv jiného důvodu nebezpečná. Tím mám na mysli námrazu, polomy, vývraty a podobně.

■ Stanislav D. Břeň

Soustředění na výtvarno

Během pěti dnů na začátku listopadu se uskutečnilo Výtvarné soustředění žáků 9. A naší školy. V rámci výtvarného zaměření třídy prohlubovali žáci dovednosti různých výtvarných technik a poznávali nové výtvarné činnosti a postupy mimo běžné lavice školy.

Studenti se zabývali osobnostmi výtvarného umění, které byly spjaté s Příbramí.

Foto: ZŠ 28. října

Během listopadového výtvarného soustředění jsme se každý den zabývali jednou osobností výtvarného světa spjatou s Příbramí. Zajímali nás Jan Čáka, František Drti-

kol, Hermína Týrlová a Karel Hojden a neopomenuli jsme ani Svatou Horu jako architektonickou inspiraci k vlastní výtvarné tvorbě.

Žáci si vyzkoušeli kresbu v plenéru i ateliérovou práci a hledali zákoutí města podle starých fotografií a obrázků. K tradičnějším technikám kresby a malby přibýlo vyzkoušení si základních technik animace a vzniku animovaného filmu. Navštívili jsme Galerii Františka Drtikola i Hornické muzeum Příbram a pracovní zázemí nám poskytla ZUŠ Antonína Dvořáka Příbram.

Během tohoto týdne vzniklo mnoho fotografií, obrázků a také tři krátké animované filmy. S našimi výsledky se rádi pochlubíme nejen na stránkách školy, ale i na plánované výstavě v prostorách školy. Devátáci pracovali trpělivě a nenechali si zkazit dobrou náladu ani pochmurným počasím.

■ Hana Vitásková, Alena Smotlachová,
Petra Volfová Zemanová
ZŠ 28. října

Rozpočet pro rok 2022 bude schodkový

Příbramské zastupitelstvo schválilo rozpočet města na rok 2022. V příštím roce je naplánováno několik projektů, mezi které patří například dokončení stavby Domova seniorů v Žežické ulici nebo revitalizace okolí Čekalíkovského rybníka o rozloze 2,5 hektaru.

Hlavním bodem prosincového jednání zastupitelstva bylo schvalování rozpočtu města na rok 2022. Rozpočet byl schválen jako schodkový, kdy na straně příjmů je částka téměř 994 milionů korun. Na straně výdajů byla schválena suma 1,144 miliardy korun, z toho je na opravy a investice vyčleněno 415 milionů korun. Schodek ve výši 150 milionů korun bude kryt vlastními finančními prostředky uspořené na účtech města.

„Rozpočet byl navržen a schválen jako schodkový s ohledem na řadu finančně významných projektů, které chceme v příštím roce realizovat. Mezi největší se dá počítat například rekonstrukce Prokopské ulice na Březových Horách, výměna vodohospodářského majetku v Milínské ulici, revitalizace okolí Čekalíkovského rybníka, dokončení revitalizace ulice Gen. Kholla, dokončení stavby detašovaného pracoviště Domova seniorů,“ vysvětlil místostarosta a ekonom města Martin Buršík.

Mezi další zásadní projekty patří zahájení rekonstrukce aquaparku nebo vybudování hřiště na Cihelně. „S prostředky v řádech desítek milionů se počítá na opravy komunikací, výkup potřebných pozemků a opravy škol. Výčet by mohl být mnohem delší,“ dodal místostarosta s tím, že schválený rozpočet je možné prostudovat na webu města pribram.eu. Rozpočet je nejdůležitějším dokumentem pro hospodaření

Schodek rozpočtu bude financován z přebytku hotovosti z minulých let.

Foto: archiv

města v daném roce. Samotnému schvalování rozpočtu předcházelo několik projednávání, ať už to bylo jednání finančního výboru, projednání s veřejností nebo předjednání na poradě se zastupiteli.

„Rozpočet je důležitý dokument a jsem rád, že se zastupitelé účastní zmíněného předjednání, kde je prostor pro podávání pozměňovacích návrhů. Letošní předjednání bylo velmi konstruktivní, bylo vzneseno několik návrhů na změny v jednotlivých kapitolách,“ komentoval přípravu rozpočtu Martin Buršík. Podle něj zastupitelé, kteří navrhovali navýšení některých položek, sami aktivně hledali způ-

sob, kde naopak prostředky snížit, aby se neprohluboval schodek.

Kromě samotného rozpočtu na rok 2022 zastupitelé také schválili rozpočtový výhled na roky 2023 až 2026. V tomto případě jde o velmi hrubou představu o příjmech a výdajích města. Během jednání však bylo konstatováno, že doba je velmi turbulentní, a proto se na následující léta cokoliv obtížně odhaduje.

■ sdb

Odpuštění příslušenství dluhu: Milostivé léto končí za měsíc

V exekuci je u nás přes 700 000 lidí a pro některé z nich je do konce ledna otevřená šance začít znovu. Pokud znáte ve svém okolí někoho, kdo skončil v exekuci a chcete mu pomoci, informujte ho o Milostivém létu.

Co je Milostivé léto? Ve zkratce je to šance splatit vybrané dluhy. Rozhodně ale nejde o odpuštění původního dluhu, ten splacen být musí. Jde o výjimečnou a jednorázovou akci, kdy zaplacením původního dluhu a paušálních nákladů do konce ledna 2022 dojde k odpuštění veškerého příslušenství (například úroků a pokut). Nejčastěji se jedná o dluhy na zdravotním pojištění, obecním nájmu, za jízdu na černo, energie od ČEZu a podobně. Dluhy u těchto organizací narostly často kvůli úrokům a penále do astronomických výšin.

Mnohé rodiny se topí v dlužích za nájemní bydlení, které se kvůli ročnímu úroku z prodlení vyšplhalo z deseti tisíc korun až ke stot tisícům. Dluhy za jízdu na černo vzrostly u některých z tisícikoruny na dvacetinásobek.

ODPUŠTĚNÍ ÚROKŮ VE VÝŠI 400 000 KORUN

Samozivitelka zůstala před 18 roky sama s dítětem, když je partner opustil. Nemohla platit nájem a vznikl jí dluh přibližně 20 000 korun. Dluh během let postupně vystoupal kvůli extrémnímu sankčnímu úroku až na 406 000 Kč, přestože část postupně splatila.

Teď s naší asistencí využila Milostivé léto, doplatila zbylý dluh 2149 korun, tím došlo k odpuštění úroků ve výši přesahující 400 000 korun a zastavení exekuce.

K akci, která umožní snadněji ukončit vybrané exekuce, se nově přidala i velká část českých bank a dalších komerčních subjektů. Podrobnosti naleznete na webu milostiveleto.cz.

Člověk v tísní se otázkou exekucí dlouhodobě zabývá v rámci sociálních programů. Každý týden se na nás obrací stovky nových klientů s prosbou o pomoc. Není divu, když v exekuci skončilo v Česku téměř tři čtvrtě milionu lidí. Mnohdy jsou to rodiče, jejichž svízelná situace tak dopadá i na děti - promítá se na jejich výsledcích ve škole a jednoduše na jejich bezstarostném dětství.

KAŽDÉ DVĚ MINUTY

Prostřednictvím naší help linky poskytujeme odborné poradenství po telefonu, e-mailu nebo formou videohovoru. Zájem o konzultace je enormní, v některých dnech volá nový zájemce o pomoc každé dvě minuty. Za poslední měsíce jsme pomohli několika tisícům lidí.

Naši dluhová poradci se ale s klienty setkávají i osobně a v průběhu posledního roku jsme naše kapacity výrazně rozšířili, takže působíme ve stovce měst a obcí. Dluhové poradenství často kombinujeme se sociální prací v chudinských čtvrtích a s podporou ve vzdělávání pro potřebné děti.

Jak můžete pomoci vy? Problém exekucí je opravdu obří. Je dost možné, že někoho s nezvladatelnými dluhy znáte. Když mu pošlete odkaz na web Milostivé léto a upozornění, že akce končí 28. ledna 2022, zvýšíte jeho či její šance dluh splatit a exekuci ukončit. V posledních týdnech se na nás obrací dárči, kteří chtějí pomoci konkrétním sociálně slabým rodinám ukončit exekuce a začít žít svobodným normálním životem. Proto jsme vyhlásili veřejnou sbírku SOS Milostivé léto. Bližší informace o sbírce a číslo konta naleznete na webu darujme.cz.

■ Daniel Hůle
Člověk v tísní

Během listopadu na Příbramsku zemřelo 28 lidí s covidem

Krizový štáb obce s rozšířenou působností Příbram byl opět aktivován. První schůzka, při které byla zmapována aktuální situace, se uskutečnila na začátku prosince online.

Druhého prosince se po několika měsících opět setkali zástupci různých institucí v rámci krizového štábu. Aktivaci krizového štábu si vyžádala epidemiologická situace a první schůzka byla především zmonitorováním současné situace z pohledu všech zainteresovaných. „V tento okamžik mohu občany ubezpečit, že všechny složky IZS fungují v běžném režimu bez zásadních personálních omezení. Jejich běžná činnost je navíc rozšířena - jde například o výjezdy mobilních odběrových týmů nebo pomoc při trasování. Se členy krizového štábu jsme v pravidelném kontaktu, další jednání bude svoláno podle aktuální potřeby,“ uvedl ihned po jednání starosta města a současně předseda krizového štábu Jan Konvalinka.

Během jednání krizového štábu padlo také několik zásadních čísel a informací: Při testování 29. listopadu v příbramských školách bylo necelé jedno procento žáků pozitivně testova-

ných. Školy, kde jsou děti v karanténě, fungovaly v tzv. hybridním režimu výuky, kdy byla část dětí ve škole přítomna fyzicky a covid pozitivní žáci byli připojeni online.

Krajská hygienická stanice ke 2. prosinci evidovala v rámci bývalého okresu Příbram 4157 pozitivních osob, nejvíce ohnisek bylo ve školských zařízeních a začínala se objevovat ohniska v zařízeních sociální péče. V průběhu listopadu zemřelo na Příbramsku v souvislosti s onemocněním covid-19 celkem 28 osob.

Oblastní nemocnice Příbram měla ke 2. prosinci 52 covid pozitivních pacientů. Nemocnice zároveň zajišťuje doplnění monoklonálních protilátek. Městská policie Příbram mimo jiné řeší otázku bezdomovectví a ve spolupráci s Centrem sociálních a zdravotních služeb zajištění dočasného ubytování (karantény) covid pozitivních osob bez přístřeší.

Krizový štáb povinně zřizují obce s rozšířenou působností a ostatní obce jej mohou zřídit jako pracovní orgán. Krizový štáb ve spolupráci se složkami integrovaného záchranného systému zabezpečuje vyhodnocování situace, přijímá opatření a koordinuje společný postup všech složek IZS a dalších institucí. Členy krizového štábu jsou: vedení města, Hasičský záchranný sbor, zástupce jednotky březohorských hasičů, Policie ČR a tajemnice krizového štábu. K jednání jsou zváni zástupci Krajské hygienické stanice, Zdravotnické záchranné služby, Městské policie Příbram, Oblastní nemocnice Příbram a dalších organizací podle aktuální potřeby.

■ Eva Švehlová
Městský úřad Příbram

Běh dovolí prožít něco, co nenabídne žádný televizní kanál

Brdský běžecký pohár proběhl pro rok 2021 cílovou páskou, bylo to již po osmé. V cílovém zázemí se však příliš nezdrží, protože již v polovině ledna 2022 začíná další ročník.

V lesích, po cestách, přes louky, někdy i trochu blátem...
Foto: Brdský běžecký pohár

Fenomén běžců z okolí Brd, Brdský běžecký pohár, proběhl pro tuto sezonu 20. listopadu v Tochovicích pomyslnou cílovou páskou. Slavnostní vyhlášení se uskutečnilo 27. listopadu

v areálu Nový rybník v Příbrami. Vyhlášení bylo okořeněno štafetovým závodem dvojic na 2 x 3 x 1 km. Jde o jediný závod sezony, ve kterém se utkají společně, a trochu i v legraci, běžci všech kategorií - od dětí až po běžce-pamětníky.

TŘI A PŮL TISÍCE BĚŽCŮ

Letošní, osmý ročník Brdského běžeckého poháru má své bronzové, stříbrné a zlaté medailisty v celkovém hodnocení sezony. Celkovou vítězkou poháru mezi ženami se stala Ivana Kubínová, druhé místo vybojovala Svatava Řečková a na třetím místě skončila Petra Stibalová. Mezi muži si nejlepší formu od jara do podzimu udržel Tomáš Burian, na druhé příčce se umístil Martin Škrlant a třetí pozici vybojoval Josef Rendl.

Jména všech dalších dívek, slečen, žen, hochů, jinochů, mužů i kmetů podle věkových kategorií jsou uvedena na internetových stránkách brdskypohar.cz. Seznam je dlouhý, jsou tam i ti, na které zbyla nevděčná bramborová medaile, a i ti další. Umístění ale není to hlavní. Klíčové je v patřičném tempu uběhnout od jara do zimy více než dvě stovky kilometrů - v lesích, po cestách, přes louky, někdy i trochu blátem. Jinak by nebylo na co vzpomínat. V letošní zkrácené sezoně se nakonec podařilo uskutečnit 22 pohárových závodů s celkovou účastí 1259 dětí a 2208 dospělých.

PRO VRCHAŘE, ROMANTIKY I SPOLEČENSKÉ BĚŽCE

Pohár nabízí závody opravdu rozmanité. Čistě vrchařský výběh z Lochovic na Plešivce, romantické běhy v Bezděkově, na Karlštejně, v Chaloupkách, v Hořovicích na Dražovce,

v anglickém parku na Zámku Dobříš, v areálu Na Valše u Chrástu, kolem Penzionu v Obořišti, v Jincích, v Bohutíně, v Litni, kolem Vraní skály nad Černínem, kolem areálu Energonu v Dobříši. Dále jsou závody vysoce společensky-sportovní, třeba pětadvacítka v Žebráku, desítka v Příbrami a samozřejmě Příbramský půlmaraton. Součástí mnoha závodů tvoří dětské běhy. Všem pořadatelům těchto akcí patří obrovský potlesk a poděkování. Kdo něco organizoval pro více lidí, ten rozumí. Pro představu: dát dohromady tým dobrovolníků, zabezpečit lokalitu konání, sehnat od sponzorů alespoň drobné odměny pro vítěze jednotlivých kategorií, objednat dobré počasí atd.

Brdský běžecký pohár má svá pravidla, jsou vypsány soutěže různých věkových kategorií - pro děti od sedmi let až po slovatné kmety a dámy vysoce nad 60 či 70 let. Pořadatelé dětských běhů si nikde neodpustí minizávod pro malé caparty, kteří za doprovodu rodičů a nadšených ovací ostatních běžců proběhnou možná svou první životní závodní trať. Běh dovolí prožít něco, co nenabídne žádný kanál satelitní televize. Musí se to uběhnout, protože potom... potom přijde ten pocit, že „je to tam“. Určitě to vyzkoušejte. I kdyby to byl hodně pomalý běh, stačí začít. Devátý ročník pohárových klání se rozeběhne už 15. ledna v Oseku u Komárova.

■ Petr Butzke
Brdský běžecký pohár

Stovka stromů pro krajinu i odčinění křivd

Nová Alej svobody vyrostla 13. listopadu u Památníku Vojna u Příbrami. Celkem 11 lip a 89 javorů vysadilo poblíž věžeňského zařízení pro politické odpůrce komunistického režimu 400 dobrovolníků.

Sázelo 400 dobrovolníků.
Foto: Jakub Čaha

Výsadba nové aleje byla symbolickou snahou o odčinění křivd, ke kterým zde docházelo a také snahou navrátit život do naší krajiny. Přínosem kilometrové aleje bude také zadržování vody v krajině a ochrana půdy před erozí. Výsadba devadesáti devíti stromů proběhla podél polní cesty z osady Vojna do Zavržic a k Památníku Vojna. Jeden strom, potomek významné Masarykovy lípy, byl s číslem 100 symbolicky vysazen v areálu Památníku Vojna.

Novou cestu budou moci využívat nejen místní, ale také turisté. Na polní cestu navazuje několik turistických tras, cyklotrasa a poutnická cesta Via Nova. Patronkou Aleje svobody 2021 byla

Klára Formanová. Akci uspořádalo město Příbram ve spolupráci s Nadací Partnerství. V pořadí již čtvrtou Alej svobody zde vysadili za pomoci dobrovolníků z řad partnerů i veřejnosti. Putovní výsadba navázala na loňskou výsadbu Aleje svobody v Šatově, předloňskou sametovou Alej svobody vysazenou ve Vestci u Prahy ke kulatinám sametové revoluce a výsadbu Aleje svobody pod Řípem v roce 2018.

■ Nadace Partnerství

Neobvyklý advent č. 2

Už podruhé jsme letos prožívali velmi zvláštní advent a Vánoce. Většina dlouho připravovaných kulturních a společenských předvánočních a vánočních akcí byla nakonec odvolána. A to včetně tradičního rozsvícení vánočního stromu na náměstí T. G. Masaryka, Čertovského Nováku, Vánoc v divadle nebo vánočních trhů, které zakázala vládní nařízení. Nicméně nebyly zrušeny některé výstavy v Hornickém muzeu Příbram nebo Galerii Františka Drtikola, uskutečnily se komornější akce (např. koncerty Vepřekova smíšeného sboru nebo Příbramské filharmonie) a také výzdoba po celém městě navozovala příjemnou vánoční atmosféru.

Vyřezávaný betlém před kostelem sv. Jakuba na náměstí T. G. Masaryka.

I letos fungovala Ježíškova schránka na náměstí 17. listopadu.

Rozsvícení stromu bylo letos opět bez slavnostní akce.

Zapálení první adventní svíčky při zahájení adventu na náměstí T. G. Masaryka.

Tradiční Vánoce v hornickém domku.

Vázání adventních věnců na Svaté Hoře.

Stříbrná adventní neděle na Svaté Hoře...

... patřila mimo jiné vážné hudbě.

■ Fotografie: Luboš Toman, Eva Švehlová, Martina Jechortová, Stanislava Moravcová, Martin Zoubek

■ Text: Stanislav D. Břeň

Kam dál po „základce“

Střední školy a učiliště v Příbrami a okolí lákají nové studenty. Vzhledem k pandemii je ale obtížnější osobní návštěva v rámci dni otevřených dveří. Oslovili jsme proto vedení škol a požádali je o stručný profil dané vzdělávací instituce, který by mohl pomoci budoucím studentům a jejich rodičům při rozhodování o podobě budoucího vzdělávání.

GYMNÁZIUM PŘÍBRAM

Gymnázium Příbram oslavilo v roce 2021 kulaté výročí. Již 150 let poskytuje gymnaziální vzdělávání a škola svou historií a tradicí patří k významným školám v regionu. Uplynulý rok kromě oslav přinesl i další milník, který neunikl pozornosti veřejnosti. V roce 2022 dojde rozhodnutím zřizovatele ke sloučení dvou současných gymnázií - Gymnázia Legionářů

a Gymnázia pod Svatou Horou. Nastupujícím subjektem bude Gymnázium Legionářů. Od roku 2022 do roku 2025 bude výuka přechodně probíhat ve stávajících dvou budovách, od roku 2025 by měla být soustředěna pouze do budovy v ulici Legionářů. Pro nadcházející školní rok škola přijímá jednu třídu uchazečů do osmiletého studijního programu a tři třídy do čtyřletého studijního programu. Šestiletý obor dále pokračovat nebude, studium dokončí žáci, kteří v současné době studují v Gymnáziu pod Svatou Horou. Osmiletý studijní program bude všeobecně zaměřený a vyučován v ulici Legionářů. Tam budou umístěny i dvě třídy čtyřletého všeobecně zaměřeného oboru. Jedna třída nabízející rozšířenou výuku cizích jazyků bude situována v Balbínově ulici. Všechny přihlášky je třeba podat do Gymnázia Legionářů. Cílem školy je i nadále poskytovat všeobecné vzdělání a vzdělání s rozšířenou výukou jazyků, širokou škálu volitelných předmětů, možnosti zapojení žáků do řady tuzemských i zahraničních projektů a bohatou nabídku zájmových kroužků. To vše v moderně vybavených učebnách pod vedením plně kvalifikovaného pedagogického sboru. V prosinci v rámci dnů otevřených dveří nabízela obě současné gymnázia virtuální prohlídky a účast na setkání s vedením obou škol. Den otevřených dveří je plánován na 15. ledna 2022.

www.gympb.cz

INTEGROVANÁ STŘEDNÍ ŠKOLA HOTELOVÉHO PROVOZU, OBCHODU A SLUŽEB...

...nabízí nejrozličnější obory jak učňovské, tak maturitní. Co se týče učňovských, lze se vyučit v oborech: Kuchař, Číšník, Aranžér či Cukrář. Pokud po získání výučního listu chce student pokračovat, má možnost nastoupit na dvouletý maturitní obor Podnikání. Ryze maturitní obory jsou Hotelnictví, Cestovní ruch, Pedagogické lyceum.

Škola má vlastní provozovny, kde probíhá převážná část praxe. V restauraci Na Plzeňské můžete zhlédnout a ochutnat práci kuchařů a cukrářů

a ocenit dovednosti číšníků a „hotelováků“. Aranžéři mají své dílny v budově bývalého Telecomu nad Rynečkem. Studenti oboru Cestovní ruch vykonávají praxi v cestovních kancelářích, infocentrech a dalších místech spojených s cestovním ruchem. Pedagogické lyceum se po prvním roce studia dělí na dvě větve: sportovní a humanitní. Volba zaměření je rozhodující pro vykonávání praxe: mateřské školy, základní školy, zájmové kroužky, sportovní kluby a další.

Škola spolupracuje s mnohými restauracemi nejen v Příbrami, reklamními agenturami, zahradnictvími, prodejny. Cukráři budou svou praxi vykonávat i v Pekárně a cukrárně Hořovice, kde si mohou zajistit brigádu, nebo i zaměstnání. Žáci oborů Hotelnictví, Kuchař a Číšník projdou i významnými českými hotely. Jedním z nejvýraznějších je Grandhotel Pupp v Karlových Varech, kde mají možnost setkat se nejen s provozem velkého hotelu, ale i se zajímavými českými osobnostmi.

www.isspb.cz

OBCHODNÍ AKADEMIE A VYŠŠÍ ODBORNÁ ŠKOLA

Škola poskytuje odborné vzdělání v oblasti ekonomika, účetnictví, informační technologie, obchodní korespondence, právo a dva cizí jazyky. „Absolvent může vykonávat činnosti ekonomického charakteru ve všech typech organizací, uplatní se v podnikání nebo pokračuje ve studiu na vysoké škole,“ informovala ředitelka školy Marcela Blažková. Student se může zaměřit na konkrétní oblast: Osobní a firemní finance; Marketing

a management; Sociální poradenství. Na škole dále funguje Ekonomické lyceum, jehož hlavním cílem je příprava pro vysokoškolské studium. Absolvent získává odborné vzdělání v ekonomických disciplínách. „Charakteristické pro absolventy obou oborů jsou samostatné myšlení, schopnost pohotového rozhodování, cílevědomost, iniciativa a samostatnost při řešení problémů, schopnost využívat výpočetní techniku, pracovat s informacemi a vystupovat na odpovídající společenské úrovni,“ řekla Marcela Blažková. Škola také nabízí státní zkoušku z psaní na klávesnici, mezinárodní projekty, exkurze, zájezdy, adaptační, sportovní a lyžařské kurzy. Studenti mohou rovněž uskutečnit odbornou praxi v Německu, Velké Británii nebo Řecku. Při přijímacím řízení se zohledňují studijní výsledky v posledních dvou ročnících základní školy a výsledky jednotných testů. Do nového ročníku Obchodní akademie nastupuje 60 studentů, do Ekonomického lycea pak polovina. Den otevřených dveří se uskuteční 22. ledna od 9.00.

www.oapb.cz

ODBORNÉ UČILIŠTĚ, PRAKTICKÁ ŠKOLA POD ŠACHTAMI

Střední škola má dlouholetou tradici a podle svého vedení dobře reaguje na potřeby současného trhu práce. Nabízí vzdělávání ve tříletých učebních oborech typu E zakončených závěrečnou zkouškou s výučním listem (Stravovací a ubytovací služby, Pečovatelské služby, Zahradnické práce, Strojírenské práce a Zednické práce). Těmto žákům můžeme nabídnout nově vybudované učebny - učebnu mobility, venkovní víceoborovou učebnu a učebnu ergoterapie s hrnčířským kruhem, tkalcovským stavem a keramickou pecí. Žáci oboru vzdělání Pečovatelské služby využívají kompletně zmodernizovanou učebnu s polohovacím lůžkem. Zahradníci se realizují v zahradnictví Růžová školka a v okolí školy. Vykonávání odborné praxe probíhá na našich vlastních plně vybavených pracovištích, ale i v provozu spolupracujících firem. Žáci mají možnost získat finanční ohodnocení v rámci produktivní činnosti při praktickém vyučování. Dále škola nabízí i střední vzdělávání v Praktické škole jednoleté a Praktické škole dvouleté. Na tato studia přijímáme převážně žáky se zdravotním postižením ze základních škol speciálních, kde získali základy vzdělání. Obě studia jsou zakončena závěrečnou zkouškou. Absolventi získají střední vzdělání a najdou uplatnění, v rámci svých možností a individuálních dovedností, při pomocných pracích ve výrobě nebo v chráněných dílnách.

www.ouu.pb.cz

STŘEDNÍ ODBORNÁ ŠKOLA A STŘEDNÍ ODBORNÉ UČILIŠTĚ, DUBNO

Škola je regionálním vzdělávacím centrem zejména v oblastech elektrotechniky, strojírenství, automobilového průmyslu, požární ochrany

a v posledních šesti letech se specializuje i na bezpečnostně-právní oblast. Celý vzdělávací komplex je situován v areálu, který tvoří jedenáct propojených budov. Součástí komplexu jsou moderní odborné učebny teoretického vyučování, školní dílny, tělocvična, posilovna i víceúčelové hřiště, dva domovy mládeže a vlastní stravovací zařízení. Mezi čtyřleté studijní obory s maturitním vysvědčením patří: Autotronik, Bezpečnostně právní činnost, Požární ochrana, Mechanik elektrotechnik. V rámci tříletých učebních oborů lze získat výuční list jako elektrikář, instalatér, zámečnick nebo auto-mechanik. V současné době realizuje škola v rámci projektu Modernizace teoretického a praktického vyučování za podpory Středočeského kraje nákup elektronických tabletů pro jazykové a polytechnické vzdělávání, které usnadní implementaci inovativních vzdělávacích metod, a výukových panelů, jež simulují reálnou činnost daného systému v současné automobilové praxi. Systémy jsou složeny z originálních dílů a poskytují možnost připojení diagnostických přístrojů. Zároveň mají mobilní provedení a lze je využít nejen ve školní dílně, ale rovněž při teoretickém vyučování v učebně. Díky finanční podpoře škola dále pořídila technologie pro diagnostiku, opravy a seřizování technických komponentů osobních, užitkových a nákladních automobilů - zkušební stolici s invertorovou regulací otáček, komplexem pro měření emisí s technologií Bluetooth a přístrojem pro servis klimatizací. Dny otevřených dveří se uskuteční 8. ledna.

www.dubno.cz

STŘEDNÍ ODBORNÉ UČILIŠTĚ HLUBOŠ

Učiliště nově nabízí maturitní obor i s výučním listem. V rámci studia čtyřletého maturitního oboru Operátor dřevařské a nábytkářské výroby mohou žáci ve třetím ročníku vykonat závěrečnou zkoušku a získat výuční list oboru Truhlář. Dále nabízíme v Hluboši studium maturitního oboru Kosmetické služby a učební obory Truhlář, Tesař a Truhlářská a čalounická výroba. Na pracovišti Dobříš nabízíme učební obory Mechanik opravář motorových vozidel, Opravář zemědělských strojů, Kadeřník a Opravářské práce. Součástí studia strojírenských oborů je získání řidičských a svářečských průkazů. Nově jsme otevřeli pracoviště v Příbrami - Čechovská 112, kde poskytujeme kadeřnické a kosmetické služby pro veřejnost. Absolventi učebních oborů mají u nás možnost získat maturitu v nástavbovém studiu Podnikání - dálkovou formou. Pro veřejnost dále nabízíme kurzy práce s motorovou pilou a svářečské kurzy. Součástí školy je domov mládeže, přepravu žáků na odloučené pracoviště zajišťujeme minibusem.

Dochází také k výrazné modernizaci vybavení a prostor učiliště tak, aby vyhovovaly moderním

učebním i ekologickým podmínkám. Mimo jiné jsme letos zakoupili pro dřevařské obory CNC olepovací stroj, který výrazně zkvalitní práci při výrobě nábytku. Naši žáci se zúčastňují republikových soutěží v jednotlivých oborech, součástí výuky jsou i pravidelné měsíční stáže v rámci projektu Erasmus+. Dny otevřených dveří budou 14. a 15. ledna.

www.souhlabos.cz

STŘEDNÍ PRŮMYSLOVÁ ŠKOLA A VYŠŠÍ ODBORNÁ ŠKOLA PŘÍBRAM

Listopad roku 2021 byl pro SPŠ a VOŠ Příbram dalším z milníků, neboť její nepřetržitá činnost trvá již 170 let, čímž se řadí mezi nejstarší školy v našem regionu i v ČR. Za svého působení škola připravila tisíce absolventů, z nichž se mnozí prosadili jako špičkoví odborníci u nás i v zahraničí. Naše absolventy sledujeme na všech kontinentech a s řadou z nich udržujeme osobní i pracovní kontakty. Škola ve svém vývoji byla vždy úzce spjatá s hospodářskými a průmyslovými potřebami našeho regionu. Naši studijní nabídku jsme rozšířili o nový obor Informační technologie v průmyslu. Škola je známá širokou škálou činností (exkurze, kurzy, zahraniční spolupráce, vysoký podíl moderních zařízení apod.). Vysoké procento absolventů postupuje na vysoké školy převážně technického charakteru. Obdrželi jsme řadu ocenění od zaměstnavatelů, Hospodářské komory ČR i profesních sdružení. Při studiu nabízíme moderní techniku i osobní přístup k potřebám studentů. Patříme mezi nejlépe vybavené průmyslové školy v celé republice v oblasti výpočetní techniky, CNC systémů, 3D tisku, vstříkávání plastů, robotiky

a automatizace. Studentům umožňujeme využívat široké zázemí školy v pestré nabídce volnočasových aktivit. Spolupracujeme se všemi významnými zaměstnavateli v našem regionu i Okresní hospodářskou komorou. Při studiu lze využít podniková i prospěchová stipendia. Studium lze kombinovat i s dalšími zájmy (sport, technická, vědecká a umělecká činnost) formou úprav organizace studia. Dny otevřených dveří se uskuteční 11. ledna.

www.spspb.cz

STŘEDNÍ ZDRAVOTNICKÁ ŠKOLA A VYŠŠÍ ODBORNÁ ŠKOLA PŘÍBRAM

Škola nabízí tyto obory pro absolventy základního vzdělání: Praktická sestra, Masér ve zdravotnictví, Nutriční asistent, Zdravotnické lyceum. První tři maturitní obory jsou zaměřeny k příslušnému výkonu zdravotnické profese a lze po jejich absolvování podle zákona 96/2004 Sb., o nelékařských povoláních, nastoupit rovnou do zdravotnické pra-

xe, nebo pokračovat v dalším studiu. Zdravotnické lyceum je obor všeobecně vzdělávací. Tento obor je vhodný pro žáky, kteří uvažují o dalším studiu na vysoké nebo vyšší odborné škole. Pro maturanty nabízí škola tyto studijní programy: Diplomovaná všeobecná sestra, Diplomovaná dětská sestra, Diplomovaný nutriční terapeut. Student ukončuje tříleté vzdělávání absolutoriem a stává se diplomovaným specialistou. Erbovními znaky školy zdravotnické jsou odvaha a ochota pomáhat bližnímu, nemocným, člověku, který strádá. Empatie, ohleduplná a povzbuzující komunikace, celostní oše-

třovatelství - to jsou základní stavební kameny odborného vzdělávání na této škole. Žáci 4. ročníků SŠ a studenti VOŠ pomáhají zdravotnickým a sociálním zařízením v zápase s pandemií. Den zdravotnické školy bude 1. února.

www.szs.pb.cz

WALDORFSKÁ ŠKOLA PŘÍBRAM

Mateřská škola, základní škola a střední škola působí v Příbrami již 30 let. Právě tento rok slavíme výročí našeho založení. Nabízíme našim žákům celý cyklus od mateřské školy po školu střední. Střední škola nabízí hned několik oborů: čtyřleté Kombinované lyceum ukončené maturitou a dále tříleté učňovské obory Reprodukční grafik, Umělecký truhlář a fezbář a Umělecký kovář, zámečnick a pasíř, které jsou zakončeny výučním listem. Všechny obory jsou vyučovány v rámci waldorfské pedagogiky, která je v současném systému škol nadčasová. Na naší škole se k žákům přistupuje skutečně individuálně. To umožňuje menší počet žáků. Každoročně otvíráme pouze dvě třídy - víceoborovou učňovskou třídu a třídu kombinovaného lycea. Waldorfská pedagogika umožňuje žákům nejen zprostředkování informací formou výkladu, ale také praktickou stránku, která napomáhá správnému pochopení. Naši žáci jsou tak připravováni na budoucnost ve smyslu vzájemné spolupráce, schopností komunikace a řešení výzev, které je čekají. Jsme školou odbornou, žáci lycea si vybírají specializaci humanitní a přírodovědnou. Vyučujeme též vyučovací předměty, které nebývají tak běžné: dějiny umění, fotografie, knihvazačství, profesní, sociální, biologické, zeměměřičské praktikum a další. Úspěšnost našich absolventů, jak maturitního, tak učňovských oborů, je vysoká a následně uplatnění také.

www.waldorf.pb.cz

■ Zpracoval: Stanislav D. Břeň

Maloobchodní řetězec Billa podpoří revitalizaci svatohorských sadů

Svatohorské sady byly založeny před více než 100 lety. Významným způsobem se podílejí na obrazu Svaté Hory, jednoho z nejstarších a nejvýznamnějších poutních areálů u nás, a jsou nedílnou součástí urbanismu města. Sady představují klidný protipól rušných ulic a jsou veřejností vyhledávanou lokalitou. Myšlenka na obnovu ovocného sadu vznikla na základě jeho jedinečnosti v rozloze a stáří v celorepublikovém měřítku i snahy o řešení současného neutěšeného stavu. Příležitostí ke změně je dotace od společnosti Billa.

O krásný Svatohorský sad se dobrovolnický stará spolek Svatohorské sady Příbram. Foto: archiv

Firma Billa letos vybrala dvě města, ve kterých se bude v příštím roce podílet na obnově

sadů. Jsou jimi Most a také Příbram. V rámci strategie udržitelného rozvoje investuje tento maloobchodní řetězec do revitalizace sadu na Svaté Hoře celkem 1 523 833 korun.

Příbram spojila síly se spolkem Svatohorské sady Příbram a Římskokatolickou farností u kostela Nanebevzetí Panny Marie Příbram a společně připravily projekt, který zahrnuje celkem 2,9 ha ve vlastnictví města a římskokatolické farnosti. Chystaná obnova se týká prostoru mezi ulicemi Balbínova, Na Leštině a K Mýtu a kolem Sportovního areálu pod Svatou Horou. „Díky spolupráci všech subjektů obnovíme sad, který ke Svaté Hoře jednoznačně patří. Vznikne prostor pro setkávání a odpočinek občanů i návštěvní-

ků,“ uvedl příbramský starosta Jan Konvalinka.

V první etapě bude obnova sadů zahrnovat především odborný prořez stávajících ovocných stromů, vykácení neovocných a nemocných stromů, výsadbu nových ovocných stromů a živého plotu kolem sportovního areálu. Peníze poplynou i do mobilizace. Sady budou vybaveny novými informačními panely, lavičkami, odpadkovými koši a turistickým přístřeškem u parkoviště. Město Příbram podpoří právě vybudování této stavby.

Práce potrvají rok. Ještě letos začnou kácení a odborný prořez stromů a příprava terénu pro výsadbu. Na podzim příštího roku pak revitalizace sadů vyvrcholí osazením nových dřevin. Veškeré práce by se měly uskutečnit bez omezení vstupu do sadů.

Projekt Billy na podporu sadů ve volné přírodě vznikl před čtyřmi lety v rámci strategie trvalé udržitelnosti, který koresponduje s dlouhodobou vizí a cíli vedoucími k ochraně přírody v lokalitách, v nichž řetězec provozuje své prodejny. Projekt si klade za cíl navrácení ovocných stromů zpět do přírody, Billa dosud finančně podpořila šest návrhů.

Dobrovolníci v akci

O Svatohorský sad, který je největším parkem v Příbrami (23 h), se od začátku roku 2021 stará skupina dobrovolníků. Prořezávají stromy a keře, sekají trávu, odstraňují náletové dřeviny a obnovují průhledy do okolní krajiny. Od léta 2021 aktivisté fungují v rámci zapsaného spolku Svatohorské sady Příbram. Spolek najdete na Facebooku, kde pravidelně informuje o své činnosti, vybízí další dobrovolníky k zapojení a žádá o finanční podporu přes transparentní účet.

■ Zuzana Kučerová
Městský úřad Příbram

Každoročně je vysazena stovka nových stromů

Součástí údržby zeleně ve městě je i každoroční kácení v době vegetačního klidu. Příbram ale stovku stromů a na pět set keřů zase vysází.

Stromy ve městě se musí postupně ošetřovat, aby potřeba kácení byla co nejmenší. Nicméně i stromy mají svoji životnost a svoje choroby, a tak není možné se alespoň minimálnímu kácení vyhnout. V návaznosti na kácení probíhá výsadba nové zeleně, kdy je ve městě každoročně vysazeno v průměru sto nových stromů a zhruba pět set keřů. O zeleň se starají Technické služby města Příbrami, povolení ke kácení vydává Odbor životního prostředí. „Povolení ke kácení je vydáváno podle striktně daných pravidel.

Město vychází ze zpracovaného pasportu zeleně. Každé kácení je posuzováno pracovníky Odboru životního prostředí a střediska veřejné zeleně Technických služeb. Jsou situace, kdy se kácení nevyhne, a to jak z důvodu zdravotního a bezpečnostního stavu stromů, tak v některých případech také v souvislosti s výstavbou či úpravou uličního prostoru,“ vysvětlil starosta Jan Konvalinka.

Vydaná povolení ke kácení veřejné zeleně v majetku města jsou zveřejněna na webovém odkazu 1url.cz/5K3df s tím, že povovo-

lení je aktem umožňujícím kácení, nejde o dokument nařizující nebo příkazující. Povolení nestanovuje ani přesné datum kácení. Žadatel nebo správce zeleně nemusí samotné kácení z jakýchkoli důvodů realizovat.

■ Eva Švehlová
Městský úřad Příbram

Galerie představuje výběr betlémů

Prosinec a první část ledna patří v Galerii Františka Drtikola tradičně výstavě betlémů pořádané Hornickým muzeem Příbram a Spolkem Příbramští betlémáři.

Betlémů lze zhlédnout do 9. ledna.

Foto: GFD

Betlémářství je s Příbramí neodmyslitelně spjato, dokladem toho je také množství betlémů, které má ve svých sbírkách Hornické

muzeum Příbram. Právě muzeum ve spolupráci se Spolkem Příbramští betlémáři připravuje každoročně výstavu, která je prezentována v Galerii Františka Drtikola. Letos jsou k vidění na dvě desítky historických i současných betlémů.

„Návštěvníci si mohou prohlédnout jak cenné historické betlémy z konce devatenáctého a první poloviny dvacátého století, tak i betlémy nové, mnohdy z opravdu neobvyklých materiálů. Hornické muzeum Příbram vystavuje i množství menších betlémů, jednotlivých figurek a loutek,“ uvedla místostarostka Zorka Brožiková, která si současně pochvalovala spolupráci s Hornickým muzeem Příbram i Spolkem Příbramští betlémáři.

„K vidění je z muzejní sbírky například Melkesův betlém z 30.-40. let 20. století, který upoutá pozornost 32 figurkami osob a téměř 30 postavkami zvířat vyřezaných haviřem Prokopem Melicharem z Příbrami. Z 30. let 20. století pochází Brůžkův betlém s figurkami takzvaného kralického typu,“ informoval ředitel hornického muzea Josef Velfl. A pokračoval: „Nejnovější tvorbu reprezentují například textilní jesličky výtvarnice Jarmily Krausové s haviřskými darč-

níky. K zajímavým přírůstkům z posledních let se řadí betlém získaný darem roku 2016, který vytvořil okolo roku 1963 horník Vladimír Malý z Příbrami. V roce 2021 získalo muzeum darem od Jany Holubářové z Prahy jesličky, které patřily rodině jejího bratra Zdeňka Krpaty z Příbrami.“ Nejstarší část tohoto betlému pořizoval již koncem 19. století na tradičních příbramských předvánočních trzích Krpatův prastrýc Čeněk Jech. „Postavičky Svaté rodiny a tříkrálového průvodu pocházejí z rukou předního zdejšího řezbáře, horníka Antonína Máchy. Zejména nejmenší návštěvníky výstavy zaujme jistě netradiční betlém plný pohádkových bytostí vyřezaných před více než 40 lety JUDr. Františkem Nejedlým,“ dodal Josef Velfl.

Výstavu betlémů v Galerii Františka Drtikola lze navštívit až do 9. ledna 2022, a to denně od 9.00 do 17.00. Galerie je uzavřena 31. prosince, 1. ledna je otevřeno od 13.00 do 17.00.

■ red

Jeviště v jídelně pro mukly

Pátý ročník Festivalu Divadla Dagmar uvedl ve dnech 17. a 18. listopadu dvě divadelní hry v Památníku Vojna. V následujícím textu jej reflektují organizátoři Jan Cvačka a Tomáš Bílek.

Zima, šero a mlha. Zkrátka listopadové melancholické období. Tak zatopíme! Právě tím pro nás 17. listopadu začal 5. ročník Festivalu Divadla Dagmar. Po roční vynucené koronavirové pauze jsme opět mohli zamířit do areálu Památníku Vojna u Lešetic a jako každý rok přizpůsobit tomuto divadelnímu svátku prostory tamní galerie, dříve jídelny pro mukly komunistického lágru. Zatemnit okna, udělat jeviště, nanosit techniku a kulisy, zprovoznit světla a zvuk či seřadit židle. A samozřejmě pořádně prostor vytopit. O komfort a spokojenost diváků nám jde především. Vše připraveno a můžeme začít!

Skrze představení Divadla Dagmar jsou člověku předkládány dojemné osudy mnohdy obyčejných lidí. Výsledný pocit ze zhlédnutí je navíc umocňován místem, které samo o sobě bylo svědkem mnoha silných příběhů. Nejinak tomu bylo i v letošním roce.

První den byla uvedena dramaturgie knihy vlámské autorky Griet Op de Beeck „Pojd sem, ať ti můžu dát pusu“. Sledovali jsme v ní životní cestu dívky Mony, která měla již od malička - vlivem okolností - rozum dospělého člověka. Její úděl se odvíjel od úmrtí matky v dětství až do dospělosti. Čelila nefungujícímu partnerskému vztahu, neuspokojivému zaměstnání a nemoci otce. I přes negativní životní zkuš-

Magdaléna Hniličková v roli Mony.

Foto: FDD

nosti přinesl závěr hry svědectví o odhodlání hrdinky, která se rozhodla nalézt sebe samu a o své místo na zemi přece jen bojovat. Diváci mohli vidět fascinující energii a hereckou preciznost Magdalény Hniličkové v roli Mony, jejíž ztvárnění doslova bralo dech.

Následující den přišla na řadu scénická kompozice „Dýchám i nečtené řádky“, složená z dopisů Antonie Hasmandové alias Matky Vojtěchy. Tato boromejka byla vězněna komunistickým režimem mezi lety 1952-1960. Z jejích dopisů však nebyla cítit křivda či vztek na nespravedlivé odsouzení. Texty byly naopak plné vnitřní síly a harmonie, hluboké víry a lásky k bližnímu. Zkrátka se jednalo o setkání se zajímavou osobností, umocněné i tím, že příběh vyprávěli muži. Představení tak jen znásobilo pocit bezdůvodné a absurdní nepřítomnosti milované osoby, ženy internované jen pro svoji víru neslučující se s marxisticko-leninistickou pseudofilozofií tehdy vládnoucího komunistického režimu.

Jsmo rádi, že i přes zhoršující se pandemii jsme stihli festival realizovat, a to s finanční podporou Hornického muzea Příbram a obce Milín. Velmi nás překvapila vysoká divácká účast, která je závazkem pro další zlepšování organizace festivalu v letech příštích.

■ Jan Cvačka a Tomáš Bílek
organizátoři festivalu

Jaké je pít kávu potmě?

Černá kavárna aneb Jak to vidí nevidomí? Tak by mohl znít podtitul akce, která se v polovině listopadu uskutečnila v příbramské Vile Obora.

Objednat a vypít kávu potmě není nic jednoduchého.
Foto: Charita Příbram

Jak chutná káva potmě? Jak se nakupuje potmě? Jaké je jíst dort potmě? Na tyto otázky poznali odpověď návštěvníci Vily Obora, kteří sem zavítali 13. listopadu na akci s příhodným názvem Černá kavárna. Prostory charitní kavárny a bezobalového obchodu se pro mnohé odvážlivce staly místem, kde měli možnost zkusit si, jaké je to v kůži nevidomých. A to vše i díky Sjednocené organizaci nevidomých a slabozrakých ČR (SONS).

U vchodu dostali návštěvníci klapky na oči, bílou hůlku do ruky a šlo se na věc. Členové SONS si připravili spoustu aktivit. Mimo chůze se slepečkou hoří po obchůdku to byl především nápojový a jídelní lístek v Braillově písmu. Po objednávkách následoval pro mnohé velmi těžký úkol, byť ho běžně provádějí bez mrknutí oka: vypít kávu a sníst dort. A co teprve nalít sklenici vody!

Po těchto výzvách přišla možnost odpočinku u speciálně upravených stolních her, jako jsou hmatové či sluchové pexeso, šachy, domino, piškvorky nebo různé skládačky. Pro dobrodruhy navíc čekalo hledání pokladu pomocí hlasové navigace. Dalším zajímavým bodem na programu bylo představení slepeckého psa, jehož majitelka popsala jeho speciální výcvik a také názorně předvedli, jak probíhá jejich spolupráce. Aktivit bylo mnoho. A jaké to tedy je, pít kávu potmě? To můžete zažít i vy, protože tato akce se rozhodně nekonala naposledy.

■ Natálie Příbylová
Charita Příbram

Halloweenská stezka pro odvážlivce i návštěva sv. Martina

V přítmí pondělního podvečera se mohly děti MŠ Školní vydat na Halloweenskou stezku. Byla plná strašidel, duchů, pavouků i pavučin, zkrátka nic pro kdejáké poseroutky.

Každý z odvážlivců na Halloweenské stezce chtěl získat certifikát přemožitele strašidel, a tak se početná skupinka dětí neohroženě vydala plnit úkoly. Aby děti nesešly z cesty, následovaly světýlka rozmístěná po zahradě školky. Ta je vždy dovedla k jednomu ze stanovišť, kde je čekal úkol. Po jeho splnění dostaly razítko a někde i dobrůtku. Čarodějnice se ze všech sil snažila „zlomit“ dětem jazyk zákeřným jazykolamem „Popokatepetl“, ale na šikovnou drobtinu nestačila. Děti se nezalekly ani opravdu strašidelně vypadajícího tunelu plného pavučin, pavouků a světýlek. Zvládly i bludiště hustou pavučinou, aniž by se dotkly jakéhokoli vlákna pavučiny strašlivého pavouka a následně ztrestaly partičku duchů hodem míčkem.

Poté, co si poskládaly brášku kostlivce, vydaly se na lov očí. Ano, nešťastník Zombík Pepík ztratil oko, které mu spadlo přímo do hrnce plného vařených špaget, a čekal, až mu ho děti pomohou najít. A protože jsou již večery chladné, na dalším stanovišti odvážlivci pečlivě zabalili mumii od hlavy až k patě svátečním hábitem. Jedním z posledních úkolů bylo pěkně intenzivní vytyí na měsíc a před cílem ještě zastávka u Dýně Evelíny. Kdo došel až sem a splnil všechny úkoly, stal se oficiálním přemožitelem strašidel. Na úplném konci cesty se děti zapsaly na listinu přemožitelů a získaly vytoužený certifikát, díky kterému se jim budou všechna strašidla vyhýbat obloukem.

Jedním z posledních úkolů bylo pěkně intenzivní vytyí...

Foto: MŠ Školní

Mateřskou školu navštívil v tajnosti také sv. Martin. Děti pro jeho koníka přinesly mrkev a pečivo a zazpívaly mu písničku. Dobrotivý a laskavý sv. Martin obdaroval žebráka svým pláštěm. I my učíme děti, jak důležité je pomáhat druhým. Přispíváme na jídlo různým zvířátkům, peníze získáváme ze sběru papíru a hliníku. Loni jsme poslali peníze do Zoo Plzeň lamě Emě a do Zoo Hodonín na pomoc po tornádu. Na Vánoce nosíme granule a dob-

rotý na veterinu, kde vše spravedlivě rozdělí mezi útulky. Díky tomu, že můžeme pomoci zvířátkům, máme radost a hřeje nás to u srdce a zvířata mají plná břicha. Bez spolupráce s rodiči by to nešlo.

■ Jitka Labudová

Hasiči navštívili kolegy v partnerském Hoornu

Březohorští dobrovolní hasiči udržují přátelské vztahy s několika sbory v zahraničí. Spolupráce s hasiči v Hoornu je zatím nejdelší a nejtěsnější. Města Příbram a Hoorn uzavřela partnerství v roce 1992.

Na centrální hasičské stanici v Nieuwe Wal si březohorští hasiči prohlédli garáže a techniku a s holandskými kolegy sdíleli profesní zkušenosti.

Prodloužený víkend na konci října využili březohorští hasiči k cestě za přáteli do nizozemského Hoornu v Severním Holandsku. Mezinárodní spolupráce využívají k prohloubení znalostí a rozšíření zkušeností na poli požární ochrany. Sedm členů výpravy vyrazilo dopoledne ve státní svátek z pražského letiště do Amsterdamu. Tam pohodlně přestoupili na přímý vlak do Hoornu. Na nádraží už na hasiče čekali jejich holandské kolegy. Českým hasičům pomohli s transportem zavazadel, ale hlav-

ně s převozem do půjčovny bicyklů. V Nizozemsku je zcela normální cestování na kole a města jsou tomu dobře přizpůsobena. Po ubytování využili hasiči zbytek dne k projížďce po městě.

Páteční program byl již nabitý. Ráno hasiči nasedli na vlak do Almere. Tam je čekala tříhodinová návštěva muzea PIT Veiligheidsmuseum s výstavou holandské policejní a hasičské historie. Odpoledne se vypravili do města Zaanadam, které je známé svými větrnými mlýny, (místy až kýčovitými) zelenými domy a jako předloha mnoha Monetových obrazů. Zaanse museum nabídlo náhled do historie regionu a repliku továrny na sušenky. Obloha se odpoledne zatáhla a hasiči vyrazili vlakem zpět do Hoornu. Na centrální hasičské stanici v Nieuwe Wal prohlédli garáže, kompletní zázemí, výbavu, oblečení, vedli diskuze o taktice zásahů a sdíleli zkušenosti z historických událostí. Večer se setkali se zástupci pracovní skupiny pro spolupráci mezi městy Příbram a Hoorn.

Na sobotu si naplánovali celodenní cestu parním vlakem a lodí z Hoornu přes Medemblik do města Enkhuizen. Spolek fanoušků železnice zde provozuje železniční trať, která by dnes již jinak neexistovala. Obrovským překvapením cesty bylo setkání s vedoucím vlakem - rodákem

Hasiči navštívili také Zaanadam, který je znám svými větrnými mlýny. Foto (2x): Vít Novák

z Vídně s českými předky. V neděli dopoledne se hasiči rozloučili se svými kolegy a odjeli do Amsterdamu. Po krátké procházce městem pokračovali na letiště a zpět do vlasti.

Akce byla realizována za finanční podpory města Příbram. Hasiči se neviděli naposledy, další setkání se uskuteční v září 2022 na Svaté Hoře v Příbrami.

■ Vít Novák
SDH Březové Hory

Senioři odmítají pasivitu, baví je angličtina nebo procházky

Příbramský Senior Point byl v roce 2021 postižen obdobnými problémy, kterým čelí jiné společenské organizace. Pandemie však nezastavila všechny naše činnosti a stojí za zmínku, že aktivita seniorů je obdivuhodná.

Příbramští senioři jsou aktivní. Foto: Senior Point

V roce 2021 byla činnost Senior Pointu vzhledem k epidemiologické situaci omezená, i tak se o naše akce zajímalo přes 3500 seniorů. Cílem naší pobočky je podporovat aktivní způsob života seniorů a zapojit je do různorodé prá-

ce, kterou Senior Point nabízí. Všechny tyto aktivity jsou úměrné zájmům a potřebám příbramských seniorů.

O tom, že i generace seniorů nechce jen pasivně přijímat připravené programy, svědčí účast na pravidelných kurzech angličtiny, rekondičním cvičení žen a mužů, tréninku paměti nebo práci na počítači. Mnoho seniorů přilákala nabídka procházek po Příbrami nebo výletů do bližšího i vzdálenějšího okolí.

Směsíční programovou nabídkou jsou senioři seznamováni na pravidelných informačních schůzkách. Dík patří všem lektorkám a lektorům a ostatním spolupracovníkům, kteří se v roce 2021 podíleli na přípravě a organizaci našich akcí.

Bohužel v prosinci jsme museli do odvolání pozastavit všechny akce. Pod hlavičkou Senior Pointu nelze organizovat ani vycházky či jiné

volnočasové aktivity. Budete-li potřebovat vyřídit jakékoli záležitosti, volejte na tel.: 778 779 898, 604 212 434. Inadále je možné zajistit registraci seniorů na posilovací dávku proti covidu-19.

V závěru roku všem našim seniorům jménem Senior Pointu přeji:

V roce, který nadchází, ať vás štěstí a zdraví provází.

Všechno dobré přichází, přátelé a láska ať vám neschází.

Nic a nikdo ať vás nerozhází, žijte v klidu a bez neshází.

■ Věra Černá
Senior Point Příbram

Do sbírky lze přispět několika způsoby

Tříkrálový průvod byl nakonec z důvodu protiepidemických opatření odvolán. Každopádně přispět do Tříkrálové sbírky můžete mnoha způsoby.

Tříkrálový průvod nebude, sbírka ano. Foto: archiv

„Hvězda, kterou viděli mudrci na východě, je přecházela, až se zastavila nad místem, kde bylo

to dítě. Když tu hvězdu spatřili, zmocnila se jich nesmírná radost.“ To stojí v Evangelii podle Matouše. Na začátku roku 2022 osobně Tři krále - vzhledem ke covidové situaci - nepotkáme. Nicméně je koledování naplánované od 1. ledna do 16. ledna 2022, kdy bude možné přispět do zapečetěných kasiček. V tomto období se snad potkáme s koledníky, kteří vám budou chtít předat radost a boží požehnání. Koledování je v plánu také na Milínsku.

Další možnost, jak přispět, představuje online kasička - zasláním bezhotovostního příspěvku do sbírky bankovním převodem, skrze formulář na webových stránkách Tříkrálové sbírky (trikralovasbirka.cz), a to od 1. prosince 2021 až do 30. dubna 2022. Zde lze použít formulář pro bezhotovostní platbu na centrální tříkrálový účet. Aby bylo jasné, ve prospěch které charity chce dárcé peníze poslat, musí do formuláře napsat PSČ vybrané Charity.

Třetí možností a novinkou je bezhotovostní převod skrze QR kód. Ten bude možné provést od 1. ledna do 31. ledna 2022. Naskenováním QR kódu do bankovní mobilní aplikace (jakékoli

banky) lze tedy provést platbu Tříkrálové sbírky přímo ve prospěch Charity Příbram, která má svůj originální kód.

Ipřes tyto technické vymoženosti věříme, že se s našimi dobrovolníky - koledníky - setkáte, protože tato sbírka je určena především k tomuto osobnímu kontaktu koledníků a dárců, kteří i během krátké chvíle mohou zažít pocit vzájemnosti, solidarity a radosti, právě to je největším posláním sbírky. Díky vybraným finančním prostředkům chceme pomoci těm, kteří si sami pomoci nemohou. V roce 2022 bude na Příbramsku tato finanční částka určena pro podporu rodin s dětmi - nákupem vozu pro terénní sociální službu.

■ Jana Hyklová
Charita Příbram

inzerce

TŘÍKRÁLOVÁ SBÍRKA

DMS KOLEDA 30 (60 nebo 90)

→ na číslo **87777**

Trvalá podpora DMS TRV KOLEDA 30 (60 nebo 90)

→ na číslo **87777**

Cena jedné SMS je 30, 60, 90 Kč. Více na www.darcovskasms.cz.

ONLINE KOLEDA na www.trikralovasbirka.cz

Sochy v Příbrami: Umění, politika, zapomnění

Na území Příbrami je rozseto mnoho významných, ale i méně cenných uměleckých děl. Jde především o sochy a plastiky, ale také o fontány apod., které jsou většinou ve správě města. Péči o ně zajišťuje Odbor správy majetku nebo Správa hřbitova Technických služeb města Příbrami. Ve veřejném prostoru můžeme nalézt i díla soukromá nebo opuštěná.

V minulosti byly sochy nejen v Příbrami instalovány především účelově v souvislosti s historickými událostmi či s výstavbami nových budov nebo čtvrtí. „Na údržbu se však zapomínalo a některé sochy to nepřežily. Jiné byly přestěhovány či uloženy do depozita. Radnice se musí o ty městské starat a platit za jejich údržbu a opravy. A také to dělá. Opravuje, nechává čistit či restaurovat, ale se zubem času v patách,“ uvedla příbramská místostarostka Zorka Brožíková.

Pokud by se Příbram rozhodla renovovat všechny sochy a plastiky naráz, nevystačil by na to roční městský rozpočet. „Přestože byly v minulých letech položeny základy pasportu městských uměleckých děl, je třeba ho doplnit pohledem dalších odborníků, stanovit kritéria posuzování jejich stavu, nastavit systém péče o kulturní památky, funerální díla, stanovit systém spolupráce města s externími subjekty a zaměřit se také na využívání dotačních titulů z veřejných zdrojů,“ upozornila Zorka Brožíková.

Za tím účelem zahájila v květnu 2021 pod patronací místostarostky činnost pracovní skupina s označením Sochy, jejímiž stálými členy jsou dotčení zaměstnanci městského úřadu a odborníci z oblasti historie, umění a architektury. „Členové pracovní skupiny nyní rozkrývají strukturu, souvislosti a možnosti péče o uvedená díla. V souladu s platnou legislativou připravují směrnici a metodický pokyn pro nastavení systému péče o dotčená díla tak, aby se v budoucnosti dostala do stavu, kdy by se nemusely řešit akutní havárie a práce se mohly soustředit na preventivní konzervování a restaurování, tedy tak, aby se haváriím a destrukcím naopak předcházelo,“ dodala místostarostka.

DOKÁŽOU MĚSTA DOCENIT ODKAZ GENERACÍ SOCHAŘŮ?

Do konce listopadu 2021 probíhala v městské Galerii Františka Drtikola výstava, která přiblížila mnohé sochy a plastiky, které se nacházejí na různých místech Příbrami a jež vznikaly po roce 1945. Návštěvníci se mohli seznámit s osudy soch a více se dozvědět o jejich autorech a autorkách.

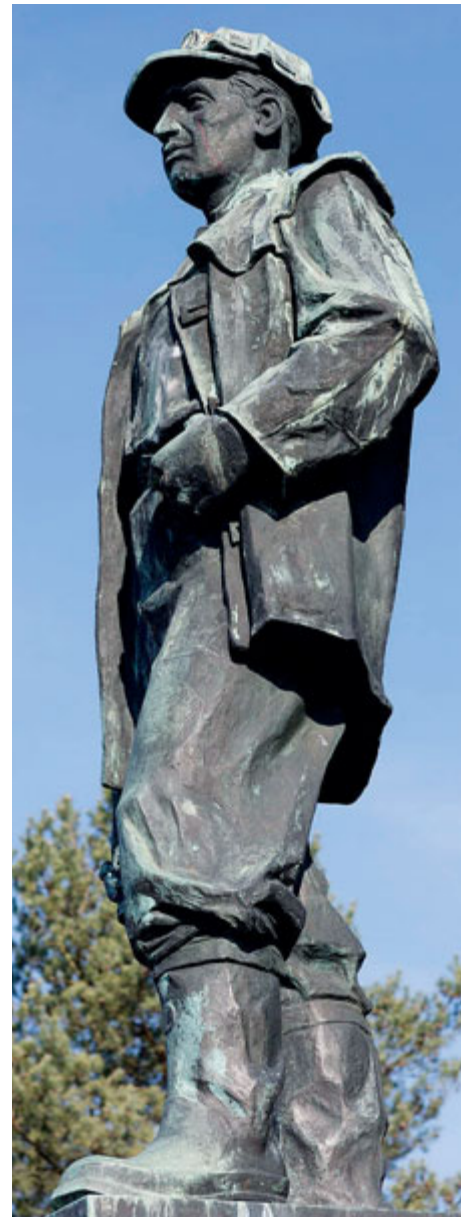
V předmluvě k výstavě stálo: V Československu od roku 1965 do roku 1991 platil tzv. čtyřprocentní zákon, což znamenalo, že na „výzdobu“ veřejného prostoru byla povinně alokována čtyři procenta z rozpočtu každé veřejné stavby. Vzniklo tak obrovské množství výtvarných děl, která byla většinou komponována jako integrální součást architektury. Po jeho zrušení nebyl nahrazen jiným systémovým nástrojem pro podporu umění ve veřejném prostoru. Od začátku 90. let tak tyto novodobé plastiky z měst mizí a situace se příliš nelepš.

Sochy ve veřejném prostoru po roce 1945 jsou často spojovány se socialistickou ideologií a normalizací a nesou stigma doby, přestože mnoho z nich vytvořili renomovaní umělci ve stylu realismu, moderny nebo abstraktního umění. Městské správy i veřejnost proto dlouho nedoceňovali umění z tohoto období, které vedle výtvarných kvalit má již i historickou hodnotu, a stále se k němu přistupuje mírně řečeno necitlivě. Trpí nejen obyčejným vandalstvím, jako je posprejování, ničení či jejich krádeží, ale také špatnou revitalizační stavebníků, kteří je radši odstraní, než je zrestaurovali a udržovali.

I v Příbrami se ve veřejném prostoru nachází mnoho takových pozapomenutých soch, plastik nebo objektů, často jsou ve špatném stavu nebo jim dokonce hrozí zánik, přestože často šlo o výsledek spolupráce výtvarného umělce s architektem. (...) Tohoto druhu umění se týká i jedna materiálová zvláštnost. Od 60. let začali umělci pracovat i s novými polymerními hmotami. Ve světě i v socialistickém Československu se skelné lamináty prosadily především ve volné tvorbě. Je zajímavé, že kolem novodobých soch vznikají i městské novodobé legendy (urban legends) nejasného původu a míry pravdivosti, šeptanda předávaná ústně nebo prostřednictvím sociálních sítí a internetu. Jsou zároveň odrazem sdíleného společenského prostoru, který není prázdný, ale je plný emocí, názorů, idejí a ideologií, také zdrojem paměti místa a „jeho lidí“, a proto je jim věnována pozornost.

KONEC JEPIČÍCH POLITICKÝCH GEST

Na základě podnětné výstavy, kterou kurátorsky připravili Radoslava Schmelzová a Jan Freiberg, a při vědomí úsilí města více se věnovat sochám a plastikám bude Kahan v následujících měsících publikovat seriál fotografií s texty, které přiblíží jednotlivá umělecká díla, zasadí je do historické perspektivy a představí i jejich autory. Cílem je upozornit na díla, která každodenně míváme a jimž často věnujeme - jako jednotlivci i společnost - jen povrchní pozornost. Současně může být tento cyklus impulsem pro další přemýšlení, co vlastně s uměním, a především sochami, ve veřejném prostoru dělat. V závěru si vypůjčme citaci z předmluvy již zmiňované výstavy od Marie Foltýnové, která je vedoucí Oddělení správy veřejné plastiky Galerie hlavního města Prahy: „Umělecké dílo by nemělo být někde jen tak, postaveno“, je třeba uvažovat o vazbách na okolní prostředí, architekturu, urbanistické, historické i sociální aspekty místa. Navíc už dávno nemusíme lpět na „soše“ z hmotného materiálu, v pevné neproměnlivé formě. Je třeba se otevřít vnímání různorodých podob a projevů současného vizuálního umění, zapomenout na dok-

Nepřehlédnutelnou bronzovou sochu s názvem Horník, která stojí před příbramským gymnáziem, odlil v letech 1967–1970 sochař Ivan Lošák.

Foto: Galerie Františka Drtikola

trínu popisnosti a věčné trvanlivosti pomníků, osvobodit umění na veřejném prostranství od jepičích politických gest.“

■ Stanislav D. Břeň

Dílo Václava Bedřicha zůstává zapsané ve vzpomínkách generací diváků

Komu z nás se nevybaví vzpomínka na některou z úsměvných příhod slavných hrdinů Večerníčku? Za dlouhou řadou z nich stojí Václav Bedřich, režisér, animátor, scenárista, výtvarník a také příbramský rodák. V prosinci byla odhalena pamětní deska Václavu Bedřichovi na rodném domě v Ondrákově ulici č. p. 85.

Václav Bedřich

Václav Bedřich se narodil v Příbrami 28. srpna 1918 jako třetí z pěti dětí Antonína Bedřicha, zřízence finanční stráže, a jeho ženy Marie. V rodném městě navštěvoval gymnázium, maturitu složil v červnu 1938. Poté nastoupil ke studiu na Právnické fakultě Univerzity Karlovy. Krátce po okupaci Československa na jaře 1939 z fakulty odešel. Absolvoval kurz reklamy a módního kreslení ve specializované soukromé Škole Rotter, jejímž zakladatelem byl majitel nejvýznamnějšího pražského grafického studia a reklamního ateliéru Vilém Rotter. V následujícím období pracoval v různých profesích: maloval loutky ve Vacově na Šumavě, působil jako návrhář u reklamní firmy. Protože byl od dětství zdatným kreslířem, získal v roce 1942

Celou autorovu tvorbu, zahrnující několik set krátkých filmů různých žánrů, propojuje Bedřichův smysl pro inteligentní humor.

možnost ilustrovat knihu pohádek *Princezna z větrné rokle* a poté další dvě dětské knížky. Na základě této tvorby byl přijat jako animátor do Ateliéru filmových triků (AFIT), ve kterém okupační správa pod vedením Richarda Dillenze natáčela kreslené filmy. Za zády německého vedení vznikla ve studiu česká tvůrčí skupina, která zde v roce 1944 natočila první český animovaný film *Svatba v korálovém moři*. Ten se po válce s úspěchem promítal doma i v zahraničí a je považován za mezník v dějinách české animace.

RYTMUS A GAG

Již v květnu 1945 se vedoucím nově vzniklého prvního studia animovaného filmu Bratři v triku stal Jiří Trnka. Václav Bedřich se na Trnkových filmech podílel jako animátor, rokem 1948 jsou datovány jeho první režijní počiny. Zprvu to byly krátké reklamní a výchovné filmy, už v nich ale pracoval s výtvarnou zkratkou, rytmem a gagem.

Od počátku 50. let se datuje Bedřichova režijní spolupráce s významnými osobnostmi. Na pohádce *Hrnečku vař*, oceněné v roce 1956 na MFF v Benátkách, s výtvarníkem Cyrilem Boudou, autorem hudby Janem F. Fischerem či animátory, mezi které patřili Zdeněk Smetana, Josef Kábrt a Jaroslav Doubrava. Ve filmu *Čert a Káča* z roku 1955 rozhýbal kresby Josefa Lady publikované v knihách. Ladova jednoduchá kresba vnesla do filmu humor. Ten se stal charakteristickou součástí celé další režisérovy tvorby.

Od roku 1959 spolupracoval Václav Bedřich s americkým oscarovým režisérem Genem Deitchem. Pro společnost Rembrandt Films spolu ve studiu Bratři v triku natočili pásmo krátkometrážních filmů uváděných pod souborným názvem *Alice of Wonderland in Paris*. Bedřich byl také animátorem několika děl amerického seriálu Tom a Jerry, pod jeho režijním vedením vznikl podle Deitchova scénáře film *Samson a Dalila*.

PLODNÁ SPOLUPRÁCE

V šedesátých letech přivedl ke spolupráci s animovaným filmem Adolfa Borna. Natočil s ním několik propagačních filmů, v roce 1967 pak podle vlastního scénáře severskou baladu *Poklad pana Arna*. Mezi výrazné Bedřichovy tvůrčí počiny řadí odborníci jeho animované grotesky. Podle vlastního námětu a scénáře natočil krátký film *40 dědečků*, ve spolupráci s výtvarníkem Miroslavem Štěpánkem a skladateli Ferdinandem Havlíkem a Jiřím Kolafou třídílnou sérii o *Kamenáči Billovi*, která byla opakovaně oceněna nejen na českých festivalech, ale také v Záhřebu či australském Adelaide.

Do zlatého fondu české animované kinematografie se zapsal také sedmidílný cyklus hororových parodií *Smrtící vůně*. Výtvarníkem dvou z filmů byl František Braun, spolupracovník Jiřího Trnky, z Nepomuku u Rožmitálu. Do série patří také *Očistná lázeň*. Režiséra zaujal osobitý výtvarný projev Jaroslava Vožniaka a nabídl mu spolupráci. V roce 1973 získal film *Zlatou mušli* na festivalu v San Sebastianu.

Významným mezníkem v tvorbě Václava Bedřicha se stal rok 1965, kdy se na obrazovkách Čs. televize poprvé objevila jím režírovaná znělka *Večerníčku*. Autorem postavičky, která vítá děti u oblíbeného pořadu den co den dodnes, byl Radek Pilař, výtvarník seriálu o loupežníku Rumcajsovi, ale také zakladatelská osobnost českého videoartu. Znělkou byla uvedena první série pohádek *O televizním strašidylku*. Režisér Bedřich na ní spolupracoval s grafikem Bohumilem Šiškou, scenáristkou Ljubou Štíplovou či hercem Vlastimilem Brodským. O rok později byly uvedeny *Pohádky ovčí babičky*, kterými provázel hlas Jiřiny Bohdalové. Krátký film *Jonáš a velryba* vznikl ve spolupráci s Milošem Macourkem, výtvarníkem Vratislavem Hlavatým, hercem Jiřím Suchým a dalšími. Následovala spolupráce se Zdeňkem Smetanou a hudebním skladatelem Jaroslavem Celbou na desítkách epizod seriálu *O štaflíkovi a špagetkovi*, poté seriál *Pohádky z papíru*.

ÚSPĚCH STŘÍDÁ ÚSPĚCH

Sedmdesátá léta přinášela Václavu Bedřichovi jeden úspěch za druhým. Ze spolupráce s karikaturistou a ilustrátorem Vladimírem Jiránkem vzešlo několik výjimečných krátkých filmů. Satira *Automatic* získala v roce 1974 Zlatou sochu na MFF v iránském Teheránu a o rok později *Zlatého páva* v indickém Dillí. Film *Pivo přes ulici* byl během let 1974–75 na československých festivalech oceněn dvěma cenami, získal 1. cenu v Záhřebu a Diplom filmových kritiků v Teheránu. Oceněny byly také společné filmy *Dobré jitro* a *Děkujeme, pánové!* Zvláštní

Kontrolní promítání *Čerta a Káči* (1954). Na snímku je Václav Bedřich s animátorem Břetislavem Dvořákem a střihačkou Janou Šebestikovou.

cenu si Bedřich odnesl z Berlinale 1975 za film ŠŠŠ.

Toto období je pro autora také neplodnějším v jiném žánru. Zatímco první roky byl Večerníček vysílán jedenkrát v týdnu, v 70. letech už to bylo téměř denně. A tak se režisér a scénárista soustředil především na práci pro děti. Většina pohádek, které dnes dobře znají děti i dospělí, vznikla právě v této době. Podle předlohy Václava Čtvrťka a s kresbami Gabriely Dubské to byl seriál *O Makové panence*, s oceňovaným českým grafikem Jiřím Šalamounem *Maxipes Fík*, s ilustrátorkou Evou Šedivou seriál *O Sazinkovi*. Pro oblíbené pohádky cyklu *O zvířátkách pana Krbce* si vybral kreslíře a karikaturistu Vladimíra Renčina. K úspěchu jistě přispěla i hudba Petra Skoumala a mluvené slovo Josefa Abraháma. Osvědčená a úspěšná spolupráce s Vladimírem Jiránkem na satirických filmech pro dospělé měla své pokračování i v tvorbě pro děti. Příběhy *Boba a Bobka*, *Králíků z klobouku*, přinesly svým specifickým humorem radost malým i velkým. Ačkoli se Václav Bedřich celý život věnoval kresbě, svůj výtvarný rukopis se rozhodl uplatnit pouze v sérii podle předlohy Václava Čtvrťka *Říkání o vile Amálce* (1975). K oblíbenému cyklu přispěl jistě i nezaměnitelný hlasový projev Jiřího Hrzána. Pohádky byly o mnoho let později nadabovány do japonštiny a sklidily velký úspěch i u japonských dětí.

DLOUHÁ SÉRIE VEČERNÍČKOVSKÝCH EPIZOD

Od plodných sedmdesátých let do poloviny let osmdesátých natočil režisér téměř 150 večerníčkovských epizod. Na některých ze

Václav Bedřich (vpravo nahoře) s bývalými spolužáky pravděpodobně v roce 1987. Setkání 49 let po maturitě se uskutečnilo v Příbrami.

seriálů se podílel také jako scénárista. Ke každému z cyklu pohádek si vybíral jiné umělce, do pořadu tak vnesl velkou rozmanitost. Přiváděl do studia často výtvarníky, kteří s animovaným filmem neměli zkušenost, on ale dokázal odhadnout, nakolik jejich osobitý umělecký projev zaujme diváky (Jaroslav Vožniak, Miroslav Štěpánek, Adolf Born, Vladimír Jiránek, Jiří Šalamoun, Vladimír Renčina a další). Pro mluvené slovo vybíral herce s nezaměnitelným hlasovým projevem (Vlastimil Brodský, Jiřina Bohdalová, Josef Abrahám, Jiří Suchý, Jiří Sovák, Josef Dvořák, Petr Nárožný, Luděk Sobota, ...).

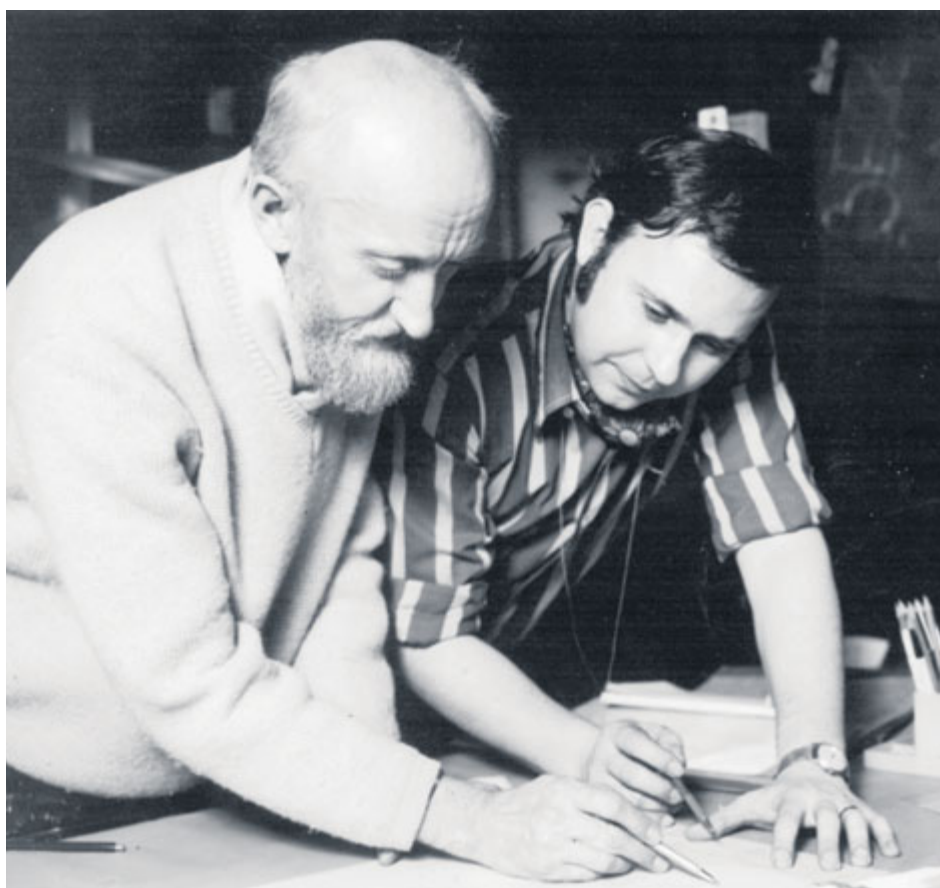
Důraz kladl také na působivou hudbu (Luboš Fišer, Petr Skoumal, Jiří Kolafa). Jeho přáním bylo nenavazovat na konvenční animaci, ale obohacovat ji o nové přístupy. Celou autorovu tvorbu, zahrnující několik set krátkých filmů různých žánrů, propojuje Bedřichův smysl pro inteligentní humor. Uměl pracovat s nadsázkou, načasovat zkratky, dodržet rytmus jednotlivých záběrů. V průběhu let prošel ve svém oboru mnoha profesemi, od fázaře přes animátora až k režii, scénářům a vlastní výtvarné tvorbě, dokázal tedy docenit důležitost rolí dalších svých kolegů.

Bedřichova tvorba se uzavřela v devadesátých letech prací na několika dílech *Králíků z klobouku*. Tomu však předcházely dva úspěšné počiny: psychologický film *Sredni Vaštar* podle námětu anglického spisovatele H. H. Munro Sakiho a také celovečerní *Velká sýrová loupež* (1986), rodinná komedie, natočená v koprodukcí se SRN, kde také získala titul nejlepší dětský film roku. Václav Bedřich podle vlastního scénáře film režíroval, spolu s Genem Deitchem a Milanem Klikarem byl výtvarníkem postav.

Jeden z neplodnějších režisérů české animace, obdivuhodný filmař, tvůrce znamenitých filmů, skromný a pokorný člověk s výtečnými znalostmi a přehledem v kultuře, výborný studiový praktik, velký profesionál, který se zásadním způsobem podílel na tom, že sláva české školy animace překročila hranice. Tak zůstal Václav Bedřich, který zemřel 7. března 2009 v Praze, zapsán ve vzpomínkách odborníků a spolupracovníků. Ve vzpomínkách celých generací filmových diváků pak zůstává zapsáno jeho dílo. Protože komu z nás se v tuto chvíli nevybaví vzpomínka na některou z úsměvných příhod slavných hrdinů Večerníčku?

Fotografie pocházejí z archivu rodiny. Další snímky naleznete u článku na webu kahan.pribram.eu.

■ Hana Ročňáková

Václav Bedřich s animátorem Milanem Svatošem při práci na *Zvířátkách pana Krbce* (1978)

Bílá skála na západním svahu Kamenné

Bílých skal je v Brdech více. Některé z nich si vyjmenujme. Bílou skálu (721 m) najdeme asi 1 km západně od Lázkého rybníka. Jde o malou slepencovou skalku, z jejíhož svahu vyrůstá mohutný vykotlaný dub. Vrchol Bílé skály (659 m) se také zvedá severozápadně nad Strašicemi a je součástí Přírodního parku Trhoň. Je z ní pěkná vyhlídka na západní část Středních Brd.

Bílá skála na svazích Kamenné.

Foto (2×): Jaroslav Hodrment

My tentokrát vyrazíme na Bílou skálu (614 m), která se nachází na západním svahu Kamenné směrem k Zadním Bahnům (bývalé cvičiště řízení bojových vozidel). V jejím sousedství se vypínají vrchy Dubina (634 m) a Převážení (607 m). Jedná se o romantické skalisko, ke kterému ovšem turistické trasy nevedou. Od blízké asfaltky sem budeme muset dorazit poměrně hustým kamenitým lesem.

Hájovna, do roku 1931 stojící na Carvance, nyní ve Strašicích

Na Bílou skálu se můžeme vydat ze Strašic, místní části Hutě. U výchozího bodu najdeme rozebranou a zde opět složenou dřevěnou myslivnu (čp. 390), do roku 1931 stojící na Carvance. Odtud nejprve k jihu vystoupáme po udržované asfaltce, která se později mění v nebezpečnou výmoložitou lesní cestu, vedoucí nad bývalou vojenskou střelnicí Přední Bahna. Tu míjíme po pravé straně. Cesta se opět změní v asfaltku, směřující k Padrťským rybníkům. Od Strašic ujdeme něco málo přes tři kilometry a ocitneme se již v blízkosti Bílé skály. Ta z cesty není vidět, i když je jen asi 300 m vpravo od ní. Můžeme zde najít nenápadnou lesní cestu, ale i ta se později ztratí. Proto je při první návštěvě dobré použít mapu či GPS.

Na cestu k Bílé skále se můžeme vydat také z Bukové u Věšina, nejlépe na kole po cyklostezce č. 2273, která nás dovede do její blízkosti. Trasa k Bílé skále odtud měří asi 11 km.

Při cestě od zmíněné asfaltky se nám nejprve objeví pěkná náhorní partie s mohutnými starými buky, později nad srázem se kroutícími skupinkami borovic. Sejdeme-li níže, můžeme zdola obdivovat rozeklané typicky brdské skládané

Výlet v kostce

GPS start: Strašice, Hutě

Oblast: Brdy

Trasa: mapy.cz/s/mokozefagu

Délka na Bílou skálu a zpět: asi 7 km

Typ: pro pěší

Náročnost: nízká

Značení: bez značení

Zajímavosti na cestě:

Strašice, bývalá hájovna Carvanka

Další tipy na výlet:

www.brdyapodbrdsko.cz

skalisko, místy pokryté lišejníkem. Vrcholová partie je sice prakticky bez rozhledu, ale komorní, opuštěná, inspirující. Cedulka na jedné z borovic nám potvrdí, že jsme místo neminuli.

■ Jaroslav Hodrment

Podrobit se osudu

Zkomponoval přes 1500 církevních i světských děl – árií, pastorel, mší, drobných skladeb i rozsáhlých kompozicí. Přes všechny nepřízně osudu vždy pokračoval v tom, čemu zasvětil svůj život – vzdělávání a hudbě. Jakub Jan Ryba patřil k jednomu z nejvýznamnějších představitelů české kantorské hudby na přelomu 18. a 19. století.

Fiktivní portrét
J. J. Ryby

Když přišel Jakub Jan Ryba v únoru roku 1788 do Rožmitálu pod Třemšínem, aby zastoupil nemocného učitele, pravděpodobně ještě netušil, jak náročná práce tu na něj čeká. Zdejší školu navštěvovala jen čtvrtina dětí, které se učily společně v jedné třídě - bez ohledu na věk. Přestože už několik let platily reformy císařovny Marie Terezie, které mimo jiné upravovaly povinnou školní docházku, na venkovských školách často zůstalo vše při starém.

Rybovi tehdy bylo 22 let. Kvůli uvolněnému místu učitele v Nepomuku na Plzeňsku se předtím vzdal svého snu o studiu na univerzitě. Místo nakonec nezískal, a tak se věnoval alespoň knihám, hudbě a cestování. Krátce působil i jako pomocný učitel v Mníšku pod Brdy.

V Rožmitále pod Třemšínem se okamžitě pustil do změn. Děti rozdělil do dvou tříd podle věku a vědomostí, založil školní knihovnu a zavedl školní řád. Dbal také na to, aby děti chodily do školy čisté a upravené. Často však narážel na nepochopení rodičů. „Nepošlu děti do tohoto prokletého domu. Jako jsem nepotřeboval žádnou školu, tak také nebudu do ní posílat své děti,“ řekl mu prý při jedné hádce jakýsi sedlák.

Pověstné byly i Rybovy letité spory s rožmitálským farářem Kašparem Zacharem. Možná proto se Rybova svatba konala v cizí farnosti, v nedalekém Třebesku. Se svou ženou Annou měl třináct dětí, jen sedm z nich se však dožilo dospělosti.

Skládání hudby se začal Ryba soustavně věnovat právě v Rožmitále. Zrodilo se tu i jeho zcela nejznámější dílo, Česká mše vánoční. Poprvé zazněla ve zdejší kostele Povýšení svatého Kříže ve Starém Rožmitále, pravděpodobně 24. prosince 1796 i s Rybovou účastí. Mše však představuje jen nepatrný zlomek z jeho více než 1500 děl.

Rakouský státní bankrot v roce 1811 způsobil, že tehdejší měna ztratila svou hodnotu. Rybovy příjmy přestaly téměř stačit i na pokrytí základních životních potřeb, a tak si musel různě přivydělávat. Prohlubovala se jeho dlouhodobá vyčerpanost, deprese, zhoršovaly se vztahy s rožmitálskými pány. „Co je povinností řádného muže? Podrobit se osudu. Tento Senekův výrok (...) byl a zůstává mým stálým průvodcem na všech mých cestách tohoto pozemského, podivně zamotaného života,“ napsal kdysi do svého deníku. Možná i v těchto těžkých dobách se řídil heslem římského filozofa.

V sobotu 8. dubna 1815 ráno se jako obvykle rozloučil se ženou a odešel na mši do kostela. V nedalekém lese, pod vrcholem Štěrbin, si

Po stopách Jakuba Jana Ryby

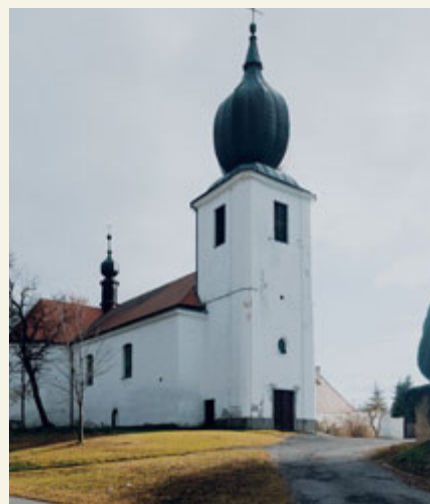
MÍSTO NĚKDEJŠÍ ŠKOLY

Škola měla zděné přízemí a roubené patro, v roce 1894 vyhořela. Dnes na tomto místě stojí dům z poválečné doby.

MOHYLA U VOLTUŠE

Místo v brdských lesích pod vrcholem Štěrbin, kde si Jakub Jan Ryba vzal život, připomíná od roku 1933 kamenná mohyla.

KOSTEL POVÝŠENÍ SVATÉHO KŘÍŽE

Ve Starém Rožmitále poprvé zazněla Česká mše vánoční - na varhanách, které zdobí kůr zdejšího kostela dodnes.

HŘBITOV VE STARÉM ROŽMITÁLE

Ryba byl pohřben na bývalém morovém pohřebišti, jeho ostatky byly přeneseny na hřbitov ve Starém Rožmitále v roce 1855.

■ foto: Karolina Ketmanová

poté břitvou podřezal tepny na krku a na obou zápěstích. Vedle něj ležel svazek děl Senecy. Jakub Jan Ryba byl pohřben na někdejší morovém hřbitově, na starorožmitálský hřbitov byly jeho ostatky přeneseny až v roce 1855.

■ Václav Bešťák

Hlavně žádné shlukování!

V roce 2022 publikujeme seriál k 130. výročí březohorské důlní katastrofy, ke které došlo 31. května 1892. K této události se budeme vracet méně tradičně – skrze osudy jejich aktérů nebo svědků a jejich někdy skutečných, a jindy zdánlivých trestních přečinů. V úvodním díle se zaměříme na epizodu ze života lamače Karla Krátkého.

Důl Anna a v pozadí lesík Koráb.

Foto (3×): SOKA Příbram

V roce 1890 dosáhla těžba zdejšího státního báňského závodu absolutního revírního maxima v celém 19. století. Zaměstnával asi 4000 horníků, kterým se většinou nevedlo moc dobře, ceny základních životních potřeb stále rostly. V důlních a hutních provozech často docházelo k úrazům, a to i smrtelným. V lednu 1891 žilo na Březových Horách ve 367 domech 5124 obyvatel. Hornické mzdy byly tehdy sice zvýšeny, ale oproti očekávaným 30 % v průměru pouze o 10 %, což v únoru vyvolalo jednodenní stávkou asi 130 běhačů – mladých dělníků ručně odvázejících důlní vozíky. Shromáždili se před budovou báňského ředitelství a jeho vedení poslali neúspěšnou deputaci. V dubnu 1891 zaslalo báňské ředitelství ministerstvu orby rozklad, líčící špatné výrobní perspektivy horního závodu spojené s nezbytným snižováním počtu zaměstnanců v důsledku budoucího zavádění strojů nahrazujících dražší lidskou práci. Části horníků a hutníků se také nelíbilo, že jsou nuceni účastnit se státních a církevních slavností ve svém volném čase a že u horního závodu panuje kázeň.

Sílil vliv sociální demokracie. Lidového shromáždění v červnu 1891 na Střelnici se zúčastnilo asi 800 až 1000 osob, a to převážně horníků. Projednávali důležitost tisku a otázku všeobecného hlasovacího práva. V přijaté rezoluci se domáhali zlepšení svého hospodářského a společenského postavení. V červenci 1891 se na Střelnici přes zákaz úřadů konala veřejná schůze horníků a hutníků za účasti asi 2500 osob. Mluvívalo se o délce pracovní doby, nízkých nemocenských dávkách a mzdách. Bylo spočítáno, že dělník ročně vytvoří hornímu závodu zisk 574 zlatých, ale průměrně si vydělá i při navazovaných šichtách kolem 200 zlatých za rok, tedy 17 zlatých měsíčně, zatímco oficiální

údaj uváděl 310 zlatých, tedy 25 zlatých měsíčně. Pro srovnání – látka na kalhoty stála dva zlaté, kilogram másla jeden zlatý a 20 krejcarů. Horníci kritizovali tzv. kozí daň, kterou platili především některým důlním dozorcům, aby jim poskytovali drobné úlevy v práci. Původně byli nadřizení podpláceni darováním kůzlete z hornických dvorků, koncem 19. století už se jim odevzdávaly peníze. Napětí mezi dělnictvem sílilo a další srocování mělo být přísně trestáno.

PONĚKUD ROZJAŘENÝ KAREL KRÁTKÝ

Dne 20. ledna 1892 kolem půl dvanácté dopoledne přišel do kanceláře třiatřicetiletého c. k. horního Františka Steinmetzera na dole Anna v poněkud rozjařeném stavu horník Karel Krátký a žádal o zálohu na plat, protože se mu právě narodila dcera Aloisie. Hornímu mu řekl, že už dostal 12 zlatých, takže další peníze nedostane. Krátkého to rozčílilo a řekl hornímu, že zálohu musí dostat, jinak umře hladu. Dělal takový rámus, že se ke kanceláři sběhlo asi 150 až 200 horníků, protože se na šachtě právě střídaly šichty. Hornímu nechal Krátkého křičet v kanceláři, odešel zadními dveřmi a nařídil zavolat březohorského policejního strážníka Jana Zadáka, aby Krátkého z kanceláře vyvedl. Krátký si nedal říct, a tak Zadák odešel pro poslu. Když dorazila, bylo už na šachtě srocení horníků a podnapilý Karel Krátký odešel navzdory předpisům do šachty.

Mezi shromážděnými havíři poznal policejní strážník Jan Zadák Václava Falcníka z Příbrami, Jana Havelku z Vysoké Pece a Josefa Černého ze Zavržic, který mu řekl, že horníci podali stížnost víckrát i panu hornímu radovi, ale že slíbená peněžitá výpomoc dosud nepřišla. A Falcník na strážníka zavola: „Zavřete nás

všechny, musíte nás ale živit.“ Podle četnického strážníka Antonína France horníci volali: „Budeme se tam míti dobře a nemusíme pracovat.“ Důlní dozorce Jan Šperákus z Příbrami udal, že se tohoto shluknutí zúčastnili i horníci Václav Brůček z Březových Hor a Jan Šedivý z Lazce a ostatní tam byli ze zvědavosti. Důlní dozorce Karel Bouška z Příbrami vypověděl, že když shromážděné muže vybízel k rozchodu, Josef Černý mu řekl: „Já tu mám také co dělat, vždyť se s námi zde zachází jako se psy.“ Pak se havíři sami rozešli.

TUHÉ VĚZENÍ DO ŠESTI MĚSÍCŮ

Tím, že hornímu Steinmetzer zavola četníky, se však z této události stala kauza. C. k. zemské četnictvo, oddělení Březové Hory, poslalo svou zprávu o ní 24. ledna 1892 C. k. okresnímu soudu v Příbrami, který 6. února 1892 zahájil výslech jejich účastníků pro podezření ze spáchání přečinu shluknutí podle § 279 trestního zákonníku: „Přečinu shluknutí dopustí se ten, kdo proti některé z osob, v § 68. jmenovaných (nadřizovaných, státním úředníkům atd.), když vykonává nějaký vrchnostenský příkaz, anebo koná svůj úřad nebo svou službu, více lidí ku společné pomoci nebo ku zprotivení se vybízí. Trest toho jest tuhé vězení od jednoho až do šesti měsíců.“

Horník-lamač Karel Krátký se narodil 11. října 1858 v březohorské hornické rodině. Tvrdil, že chodil do školy a že umí číst a psát, ale místo podpisu udělal na soudním protokolu jen tři křížky. Na Březových Horách se 12. října 1882 oženil se stejně starou Barborou, dcerou horníka Václava Brůčka. Bydleli v nájmu ve dvorním stavení Wimrovny č. p. 262. V únoru 1884 se jim narodila dcera Marie, v lednu 1885 syn Karel a právě onoho 20. ledna 1892 dcera Aloisie, proto chtěl druhou zálohu, která se při této příležitosti dává. Rozhodně ale na hornímu nekřičel a necítil se vinen.

OBĚD NEPOČKA

Hornímu František Steinmetzer vypověděl, že si Karel Krátký v lednu 1892 vydělal 38 zlatých a třináctého dostal zálohu 12 zlatých a 26 krejcarů. Proto mu po týdnu odmítl dát další peníze a řekl mu, že z takové mzdy může být

Důl Prokop v roce 1869

dost dobře živ, že tolik vydělá málokterý dělník. Krátký byl velmi opilý a tvrdil, že se z kanceláře nehne, dokud peníze nedostane. Pro strážníka poslal Steinmetzer proto, že jeho sluha a důlní hlídač František Vaněk neuposlechl jeho rozkazu, aby Krátkého vyvedl. O žádném shluknutí nemůže být řeč, protože byla náhoda, že se tam zrovna nacházelo tolik horníků, kteří zůstali u kanceláře stát jen z pouhé zvědavosti. Pak hormistr přiznal, že neodešel z kanceláře proto, že by se Krátkého bál, protože ten mu nevyhrožoval, ale proto, že byl čas na oběd.

Důlní dozorce Jan Šperákus řekl, že shromážděných horníků bylo asi 80, ale jen kvůli výměně šichty. Horní dozorce Karel Bouška potvrdil výrok horníka Josefa Černého, že se s nimi zachází jak se psy a to, že Jan Havelka o dva dny dříve (18. ledna) také žádal hormistra o zálohu, ale dal si říct a k žádnému pozdvižení nedošlo. Horník Černý vypověděl, že nic takového neřekl a že na něj má dozorce Karel Bouška delší dobu zlost a chce mu škodit. Rovněž horník Václav Falcník popřel, že by pronesl výrok o zavření a živění. Další horníci povolani jako svědci řekli, že jen čekali na šichtu a pak se sami rozešli. To potvrdili i četníci a strážník Zadák.

Uprostřed důl Anna, vpředu prádla a nahoře za Prokopskou kaplí v lesíku důl Prokop, rok 1866

Příbramský okresní soud však vyšetřovací spis 9. února 1892 předal pražskému státnímu návladnictví. Mezi jeho úředníky putoval až do 20. února, kdy byl okresnímu soudu vrácen jako bezpředmětný a odložen. Není však známo, zda tento případ přispěl k tomu, že během jeho vyšetřování byla na 21. února 1892 svolána do restaurace Na Příkopech protestní schůze, na kterou se dostavilo přes 700 osob a při níž byla

Dělník vytvořil hornímu závodu zisk 574 zlatých ročně, ale průměrně si vydělal 200 zlatých za rok. Kilogram másla stál jeden zlatý a 20 krejcarů.

Pomozte s identifikací

Státní okresní archiv pátrá po identitě lidí z Příbramska na fotografiích z první poloviny 20. století. Ukažte je i svým rodičům, babičkám a dědečkům, prababičkám a pradědečkům, prarodičům a prastrýcům. Mohou ještě někoho poznat. Fotografie jsou na webu: ebadatelna.soapraha.cz/a/2075/1. Nahoře na listě je i možnost Náhledy pro prohlížení více snímků najednou. Nová čísla snímků se zobrazují dole a jejich soupis najdete na stejném webu ve složce Dokumenty nebo pod přímým odkazem 1url.cz/mKGT8.

Pokud najdete své předky, příbuzné a jejich přátele nebo alespoň vám bude povědomé jméno ze seznamu či třeba poznáte vojenskou uniformu, napište údaje s číslem snímku na e-mailovou adresu katerina.jobekova@soapraha.cz. Můžete i volat na tel. 311 000 709 nebo 737 277 827.

horní správa obviněna ze všech potíží svých dělnických zaměstnanců požadujících zavedení dalších drahotných přídávků.

POŽÁRU UNIKL, Z PRORÁŽENÍ LEBKY SE UŽ NEZOTAVIL

Prověřila jsem, že při důlním požáru 31. května 1892 nikdo z účastníků lednové události nezahynul. Lamač Karel Krátký byl však zraněn 22. července 1896 v 10.00 dopoledne na 23. obzoru dolu Prokop, když mu při vytahování odpálené rudy spadl kus skály na hlavu a prorazil mu lebeční kost až k mozku. První pomoc mu po vyvezení z dolu poskytl lékař Arpád Kříž, který ho nechal dopravit do příbramské nemocnice. Tam Karel Krátký 25. července 1896 ve věku 37 let zemřel na zlomeninu lebeční kosti a zánět mozkových blan a mozku. O dva dny později byl pohřben na březohorském hřbitově.

Jeho vdova Barbora sice dostala hornickou provizi (důchod), ale se třemi dětmi se protloukala všelijak. Nejstarší dcera se časem provdala. Syn Karel byl v dospělosti z neznámých důvodů z Březových Hor vypovězen a odstěhoval se do Teplíc-Šanova. Nejmladší Aloisii, jejíž narození otec tak bouřlivě oslavoval, byly v době jeho smrti teprve čtyři roky. V dospělosti byla stejně jako mnoho dalších březohorských žen šičkou rukavic. Narodily se jí dvě nemanželské děti - v dubnu 1911 Josef a na konci března 1914 Marie. Dva měsíce potom, 6. června 1914, však dvaadvacetiletá Aloisie Krátká zemřela ve Wimrově č. p. 79 na plicní tuberkulózu. Její děti odvezl o týden později jejich poručník do Suchodolu, kde měly (zřejmě po svém otci) domovskou příslušnost. Jejich babička Barbora Krátká zemřela 3. února 1922 ve dvorním domku Wimrovny č. p. 262 na sešlost a marasmus. Bylo jí 59 let.

■ Věra Smolová

SOA v Praze - SOKA Příbram

KALENDÁRIUM

1. ledna 1932

Na železnici v Československu, a tedy i v Příbrami, byl zaveden nový způsob vypravování vlaků z nádraží pomocí tzv. výpravky (terče), tehdy ještě v modré barvě.

1. ledna 1992

Řízením státního podniku Rudné doly Příbram byl pověřen Koloman Ivanyi.

2. ledna 1962

Hokejové utkání mezi Baníkem Příbram a Neumětely se nehrálo pro havarijný stav elektrické přípojky a neplacení odběru energie hokejovým oddílem, přestože se dostavilo více než 700 diváků.

2. ledna 1972

V Praze zemřel Bohumír Žahour, středoškolský pedagog v Příbrami, Praze, Chrudimi a Vídni, a sběratel výtvarného umění.

14. ledna 1912

Příbramští občané v osm hodin večer pozorovali velmi jasný meteor s ohonem, doprovázený zvukovými projevy.

20. ledna 1612

V Praze zemřel římský císař a český král Rudolf II., vydavatel listiny, kterou se Příbram stala královským horním městem.

22. ledna 1922

V Příbrami vystoupil světoznámý operní pěvec českého původu s americkým občanstvím Otakar Mařák.

22. ledna 2002

TV Nova odvysílala v pořadu Na vlastní oči reportáž Josefa Klímy o bezpečnostní situaci v Příbrami, která vzbudila velké diskuse.

26. ledna 1892

V Příbrami se narodil Karel Pejml, etnograf a historik alchymie, lékárnictví a botaniky.

29. ledna 1922

Valná hromada Trubačského odboru příbramského Sokola přejmenována na Hudební odbor Sokola v Příbrami. V podstatě se jednalo o další příbramský orchestr a sbor.

■ Daniel Doležal

Státní oblastní archiv v Praze

Jak přestat plýtvat jídlem

Máme za sebou nádherné období vánočních svátků a začíná další rok. Jak moc se po svátcích zaplnila vaše popelnice? Odhaduje se, že průměrný Čech vyhodí každoročně přibližně 70 kilogramů potravin. To je více než pět tun jídla za život. Zbytky jídla a další potravinový odpad tvoří často i více než třetinu domácího odpadu.

Foto: Esther Wechsler, Unsplash

Při vyhazování jídla zahazujeme veškeré zdroje, které byly nezbytné k jeho produkci (např. voda, ropa a lidská práce). Na mnoha místech světa navíc zemědělství vyčerpává už i tak dost vyčerpanou půdu.

Máme pro vás několik doporučení, jak plýtvání předejít:

1. Nakupujte přesně a skladujte správně: Pište si nákupní seznamy podle toho, co opravdu plánujete jíst. Nenačkejte hladoví - velké oči, velký odpad. Manuál pro skladování a nakupování připravila organizace Zachraň jídlo. Můžete si ho vytisknout a dát na lednici.

2. Kupujte v obchodě horší zboží: lehce poničený obal, nedokonalé kusy ovoce nebo opuštěné banány končí velmi rychle v kontejnerech. Přitom jim nic není. Zachraňte je před vyhozením.

3. Přemýšlejte, než něco vyhodíte: Ta chvíle předtím, než něco vyhodíte, rozhoduje o tom, zda budeme jídlem plýtvat, nebo ho zachráníme. Zastavte se před vyhozením, znovu se na potravinu podívejte, očichejte ji, ochutnejte a vyhodnoťte, zda se ještě nedá nějak zpracovat. A je-li už opravdu zralá do odpadu, než tam skončí, přemýšlejte, proč jste ji nesnědli dříve, než se zkazila, a co potřebujete změnit, aby se tento scénář už příště neopakoval.

4. Vyjezte někdy celou lednici a experimentujte při vaření: Kdy jste měli naposledy doopravdy prázdnou lednici? Vždycky se v ní něco najde, že? Zpracujte to. Popustěte uzdu své fantazii a pusťte se do vaření.

5. Vařte, sušte, zavařujte, kvaste, mrazte: Naučte se prodloužit trvanlivost potravin tím, že je uvaříte, usušíte, zavaříte, necháte zkvasit nebo zmrazíte. Uvařením a uchováním v chladu obvykle prodloužíte trvanlivost jídla o jeden až tři dny.

6. Rozdejte to, co nesníte: První pravidlo zní: Dojďte! Ale zbude-li vám několik porcí od oběda nebo jste přestřelili množství jídla při nákupu, darujte jídlo jiným. Můžete uspořádat večeři pro své sousedy či kamarády nebo jim potraviny přímo darovat (s ujistěním, že je použijí).

■ **Kateřina Hasáková**

POMŮCKY: KARAKA, YPRES, AMONIT	TIŠÍCÍ CITO-SLOVCE	ODLIŠNÁ (SLOV)	1.DÍL TAJENKY	VRSTVA GEOLOG. TŘETIHOŘ	◆◆◆	SPZ TEPLIC	TUMOK	PROTI-KLAD	DOLOVAT UHLÍ	◆◆◆	2.DÍL TAJENKY	DOMÁCKY ALEXEJ	VOJENSKÁ JEDNOTKA
PIGMENTOVÉ SKVRNY					ZIVOČICH					ZA CO			
SVAZEK SLÁMY					POKRMI (DĚTSKY) JMÉNO BAŠNIKA HOLZE					PODLE MYS INDONÉSIE			
GYPS						ESTRÁDA HAWAJSKÝ OSTROV							
◆◆◆	VÝPLŇ OKEN	ŘÍMSKÝ KRUTOVLÁDCE ESPERANTSKÝ TO					VÁLEČNÁ PLACHETNICE SPANĚL. BYK						
VMAČKAT								TEPLÁ UŽITKOVÁ VODA (ZKR.) MAJÍCÍ VELKÝ NOS				STRATEGICKÁ	OSOBNÍ ZAJMENO
CITO-SLOVCE VÝSMĚCHU				OCAS					ŘEŠETO				
SPOLEČENSKÉ HRY					DRUH KONĚ				PÁLENÝ CUKR				
PODPĚRA						RUSKÝ ÚKOL ZKAMENELÝ HLAVONOZEC				VÁNEK ZN. NIOBU			
◆◆◆	HADÍ CITO-SLOVCE	OPUŠTĚNÍ DIVČÍ JMÉNO					PODNIK V PRAZE DIVČÍ JMÉNO (20.1.)		ČÁST MOSKVVY				CIZÍ STROM
POSLEDNÍ MIČ V SETU								TAHLE NÁSEP		LITEVSKÁ MINCE PYSKY			
SVOJI					3.DÍL TAJENKY ŘÍMSKY 51								
SKALISKO (KN.)									MRAVOVĚDA				
SLOVEN. ZVĚRATNÉ ZAJMENO				JIHOEV-ROPAN					HOLUBÍ PLEMENO				

Tajenka ze zpravodaje č. 12/2021: Svatá Viktorie obrázky na okna ryje. Knihu vyhrává Milena Valkounová. Blahopřejeme. Kniha je připravena v redakci k vyzvednutí.

Vyluštěnou tajenku můžete poslat e-mailem na adresu: kahan@prijram.eu. Čtenář/ka, jehož/jejíž správně vyluštěná tajenka bude doručena jako dvanáctá v pořadí, od nás dostane pěknou knihu.

CHCETE BÝT INFORMOVÁNI O DĚNÍ VE MĚSTĚ? REGISTRUJTE SE DO INFOSERVISU MĚSTA PŘÍBRAM.

Registrace on-line na infoservis.prijram.eu nebo pomocí formuláře na MěÚ Příbram, v Knihovně Jana Drdy, Infocentru a v aquaparku.

JEDNACÍ SÁL ZM, NÁM. TGM 121			
17. 1.	16.00	Zasedání Zastupitelstva města Příbram	

DIVADLO A. DVOŘÁKA – VELKÁ SCÉNA			
9. 1.	19.00	Limonádový Joe	
11. 1.	19.00	Caveman	
12. 1.	19.00	Duety	
13. 1.	19.00	Neperte se, prosím vás!	
14. 1.	19.00	Jméno	
16. 1.	15.00	Káťa a Škubánek	
19. 1.	19.00	Radůza s kapelou (koncert)	
21. 1.	10.00	Podivný případ se psem	
24. 1.	17.00	Jméno	
25. 1.	16.00	Podivný případ se psem	
28. 1.	19.00	Přišel na večeři	

DIVADLO A. DVOŘÁKA – MALÁ SCÉNA			
17. 1.	19.00	Třicet devět stupňů	
18. 1.	10.00	Chleba s máslem	
20. 1.	16.00	Druhá strana kulis	
26. 1.	19.00	Zahraj to znovu, Same	
27. 1.	19.00	Chleba s máslem	
31. 1.	19.00	Splašené nůžky	

DIVADLO A. DVOŘÁKA – KINO			
11. 1.	16.00	Karel	
11. 1.	19.00	Šťastný nový rok 2	
13. 1.	19.00	Vřískot	
14. 1.	17.00	Zpívej 2	
14. 1.	20.00	Kingsman: První mise	
15. 1.	16.00	Tři přání pro Popelku	
15. 1.	19.00	Krotitelé duchů: Odkaz	
16. 1.	16.00	Velký červený pes Clifford	
20. 1.	19.00	Srdce na dlani	
21. 1.	17.00	Tři přání pro Popelku	
21. 1.	20.00	Spencer	
22. 1.	16.00	Zpívej 2	
22. 1.	19.00	Srdce na dlani	
23. 1.	16.00	Spider-Man: Bez domova – 3D	
25. 1.	16.00	Přání Ježíškovi	
25. 1.	19.00	Matrix Resurrections	
27. 1.	19.00	Morbius	
28. 1.	17.00	Velký červený pes Clifford	
28. 1.	20.00	Ulička přízraků	
29. 1.	16.00	Moje krásná příšerka	
29. 1.	19.00	Morbius	
30. 1.	16.00	Šťastný nový rok 2	

JUNIOR KLUB			
14. 1.	20.00	Doctor Victor – Russian sleep experiment, The Schunky	
22. 1.	20.00	Dýdžej Kjúba přæsents Groove Yard	

KNIHOVNA JANA DRDY			
5. 1.	16.00	Čtení z francouzské literatury. Čte Stanislav Sloup	
6. 1.	16.00	Drdík. Setkání rodičů a dětí, kteří rádi čtou a tvoří. (pobočka Škola)	
11. 1.	17.00	Dějiny umění: Starší a mladší doba kamenná. Přednáška Jany Froňkové	
17. 1.	16.30	Setkání genealogů	
19. 1.	16.00	Čtení z francouzské literatury. Čte Stanislav Sloup	
20. 1.	8.30	Brain&Breakfast. Inspirativní snídane	
25. 1.	8.30 a 10.00	S knížkou do života/BookStart: Krtek a zima. Setkání maminek a miminek	
26. 1.	16.00	Čtení z francouzské literatury. Čte Stanislav Sloup	
27. 1.	18.00	Setkání s generálem Petrem Pavlem	

DŮM DĚTÍ A MLÁDEŽE			
9. 1.	16.00	Tři sněhuláci – loutkové představení	
13. 1.	15.00	Tvořivé odpoledne – výroba kalendáře	
22. 1.	6.30	Kreativní tvořivé dopoledne	
31. 1.	9.00	Cesta za pokladem (plnění úkolů)	

SVATÁ HORA			
1. 1.	14.00	Zpívání u jesliček	
5. 1.	17.30	Lidé ze svatohorských vín – Arnošt z Pardubic a svatohorská soška Panny Marie. Přednáška Věry Smolové	
6. 1.	18.00	Tříkrálový koncert Vepřekova smíšeného sboru	
21. 1.		117. výročí povýšení na baziliku minor	

VÝSTAVY BETLÉMŮ:			
4. 12.–9. 1.		Příbramské betlémy – tradiční i netradiční (Galerie Františka Drtikola)	

17. 12.–2. 1.		Betlémy (Mnišecká kaple na Svaté Hoře)
---------------	--	--

DNY OTEVŘENÝCH DVEŘÍ			
8. 11.		SOU a SOŠ Dubno	
11. 1.		SPŠ a VOŠ Příbram	
14. a 15. 1.		SOU Hluboš	
15. 1.	8.00–11.00	Gymnázium Příbram, Legionářů	
15. 1.	10.00–13.00	Gymnázium pod Svatou Horou	
22. 1.		OA a VOŠ Příbram	

SPORTOVNÍ HALA – VOLEJBAL			
6. 1.		Euro Sitex Příbram vs VK ČEZ Karlovarsko (pohárové utkání)	
15. 1.		Euro Sitex Příbram vs VK ČEZ Karlovarsko	

GALERIE FRANTIŠKA DRTIKOLA PŘÍBRAM			
17. 11.–30. 1.		Czech Press Photo 2020	

inzerce

SENIORKY A SENIOŘI, POZOR!

Váš dodavatel elektřiny nebo plynu možná skončil, pokud si nejste jistí, situaci je potřeba okamžitě řešit. Zkontrolujte si, kdo byl vaším dodavatelem elektřiny nebo plynu, nebo zkontrolujte platby za elektřinu nebo plyn.

Dodavatel elektřiny nebo plynu

Pokud byla vaším dodavatelem společnost **A-PLUS Energie obchodní, BOHEMIA ENERGY entity, COMFORT ENERGY, EAGLE ENERGY, Energie České spořitelny, Europe Easy Energy, Kolibřík energie, Ray Energy, nebo X Energie** a neřešili jste změnu plateb, ověřte si, zda nedlužíte za energie dodavatelů poslední instance.

Platby za elektřinu nebo plyn

Na platebním dokladu SIPO nebo ve vaší bance (trvalý příkaz) si ověřte, zda máte nastaveny platby za elektřinu nebo plyn.

Pokud ne a zálohy na energie žádným jiným způsobem nehradíte, dlužíte za energie dodavatelů poslední instance.

Pokud ano, peníze se strhávají, je vše v pořádku. Nemusíte nic řešit.

Co se stalo?

Pokud jste byli zákazníkem jedné z výše uvedených společností, nebo Vaše platby dodavatelů elektřiny nebo plynu neodchází, tak **váš dodavatel skončil. Zachovejte klid. Nejste na to sami. Situaci ale řešte co nejdříve! Elektřinu ani plyn vám nevypnou**, aktuálně vám je dodává dodavatel poslední instance.

Kdo Vám může pomoci, pokud si nevíte rady?

Vaše rodina nebo přátelé vám jistě pomohou najít potřebné informace i problém řešit. **Zavolat nebo zajít můžete na místní úřad** (obecní nebo městský), poradí vám i váš starosta nebo starostka.

V každém případě si připravte poslední vyúčtování za elektřinu nebo plyn.

Co bude potřeba vyřešit?

Je nutné zjistit, kdo je váš dodavatel poslední instance, kontaktovat ho a **vyřešit platby** za elektřinu nebo plyn. Dodavatel poslední instance je **dočasná záchraná síť** pro případ, když skončí Váš dodavatel. Proto je nutné vybrat si obratem **nového dodavatele** elektřiny nebo plynu.

Kde naleznete sami více informací?

Energetický regulační úřad (www.eru.cz) poskytuje veškeré informace k této situaci – o dodavatelích poslední instance včetně kontaktů, postup, jak změnit dodavatele, a odpovědi na často kladené otázky lidí, kteří se dostali do stejné situace jako vy.

Občanské poradny (www.obcanskeporadny.cz), kde si můžete domluvit schůzku.

Místní úřady (městský nebo obecní), kam můžete také zajít osobně.

INFORMACE O PANDEMII, OČKOVÁNÍ A ŘEŠENÍ SOUVISEJÍCÍCH ŽIVOTNÍCH SITUACÍ

Chcete se nechat očkovat?
Zajímáte se o posilovací dávku vakcíny?
Potřebujete očkovací certifikát?
Chcete se nechat otestovat?

Všechny informace najdete na adrese:
koronavirus.pribram.eu/zakladni-info

Informační linka ke koronaviru: 1221

Pomoc s vytištěním certifikátu o očkování nabízí Informační centrum města Příbram v Pražské 129.

DÁME ŠANCI DOBRÝM NÁPADŮM

SPOLEČNĚ PRO PŘÍBRAM

V participativním rozpočtu máme
2.000.000 Kč na vaše projekty.

Na návrhy je čas do 31. 3. 2022.

VÍCE NA [SPOLECNE.PRIBRAM.EU](https://spolecne.pribram.eu)

